ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫЦ

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 45 (7953)
ФЕВРАЛИИН 21
ВТОРНИК
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

Хүдөө ажахын талаар партиин хараалһан хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлһэнэй ашаар оронойнгоо улам ургажа байгаа хэрэглэмжэнүүдые хангахын, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэ богонихон болзор соо ехэ болгохын тула бүхы арга боломжонууд манда байгуулагдаа. Энэ тон шухала зорилгые Коммунистическэ партяараа ударидагдадаг советскэ хүнүүдэй нэрэтэй түрэтэйгөөр шиидхэжэ шадаха байһанда этигэхэ байнабди. (Партиин XX съездэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл. КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлһээ).

[Сов]етскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд

[Февр]алиин 18-най үглөөнэй заседани

[...]н 18-най үглөөнэй засе[...] Б. Гафуров түрүүлэг[...]аа. КПСС-эй ЦК-гэй болон [...]а Шалгалтын Комиссиин [...]идхэлнүүдые зүбшэн хэл[...] заседани дээрэ үргэлжэ[...]

[...] индустрие булюу ехээр [...] тэрэнэй үндэһөөр ороной [...]жахын бүхы һалбаринуу[...]нөөр хүгжөөхэ зорилготой [...]ленинскэ генеральна хараа [...] КПСС-эй Центральна Ко[...]олдосотойгоор бэелүүлдэг [...]гэжэ нүхэр И. Г. Кэбин [...] парторганизаци) үгэ хэ[...]мдэглэв. Манай ороной [...]ахын нилээд бэрхэтэйшэг [...] бологшо хүдөө ажахыда [...]ал хандуулагдаһан байна. [...]өр жэлэй үедэ хүдөө ажа[...]риальна ба мүнгэн зөөри [...]оулагдаһан, тус ажахые [...]ар хангаха талаар ехэ [...]уд абтаһан байна. Хүдөө [...]ашадань хүгжөөхэ асуу[...] шиидхэлгэдэнь союзна [...]нуудта, тусхайлбал, Эс[...]еспубликада КПСС-эй ЦК [...]тельство туһалһан байна [...]н хэлээ.

[...]удые бэхижүүлхэ талаар [...] Коммунистическэ партиин [...]эмжээнүүд тухай нүхэр [...]шань хөөрэһэй байна.

[...] Энвер Ходжын трибунын [...]эхэдэ делегадууд болон [...] ёһоор угтаа.

[...]скэ Союзай алдарта Ком[...]скэ партиин XX съездэ, [...]етскэ арадта эгээн лэ ха[...]лоциоиио амаршалта хүр[...]ай делегацида Албанска [...]арти, албанска бүхы арад [...] байна,—гэжэ тэрэ хэлээ. [...]леегэйнгөө түлөө албанска [...]арлнгаар тэмсэжэ, хэтэ [...]арлалтаһаа гараад, марк[...]измын бүгэдые илагша [...]алые хүтэлбэри болгон, [...]оветскэ Союзай Коммуни[...] партиин болон арадуудай [...]ада түшэглэн мүнөө үедэ [...] байгуулжа байна.

[...]э Союзай Коммунистиче[...]ин XX съезд бидэндэ ехэ [...] боложо үгэхэ гэжэ бидэ[...]онобди. Нүхэр Хрущевой [...]идхэлые гүнзэгы ехэ анха[...]ар ба баяртайгаар бидэнэр [...]и. Танай ороной зургаа[...]анжэлэй түсэб коммуниз[...]уул һайхан замаар най[...]ар урагшаа дабшалга бо[...]гадна, мүн манай оронуу[...] бүхы талаарнь бэхижүүлхэ, [...] хэрэгтэ угаа ехэ туһа нэ[...]оно гэжэ агууехэ Советскэ [...] хани барисаанай эгээн лэ [...]олбоотой социалистическэ [...] оронуудай арадууд тооло[...]етскэ Союз бүхы дэлхэйдэ [...]үлөө үзүүлдэг, эб найрам[...]ратай түгэлдэр хүсэн боло[...] Энвер Ходжа мэдүүлээ.

[...]ыгууд болон капиталист[...]асатые усадхажа, арадай [...]тическа байгуулалтые тот[...]онь хойшо Албанида боло[...]хубилалтануд тухай нүхэр [...]оджа саашань хэлээ.

[...] нүхэр Цой Ен Ген үгэ [...]ездэ хабаадагшад удаа[...]а ташан тэрэниие угтаа. [...]эй XX съездэ, Советскэ [...] бүхы коммунистнуудта, тэ[...] советскэ бүхы арадта Ко[...]ажалай партиин Центральна [...]дэй даалтабаряар халуун [...]га тэрэ хүргөө.

[...]скэ Союзай Коммунисти[...]ртиин XX съезд хадаа со[...]радай, мүн бүхы түрүү хүн [...]эй ажабайдалда түүхэтэ [...]артай агууехэ шэнэ событи [...] гэжэ нүхэр Цой Ен Ген хэ[...]

[...]скэ арадые японско импе[...]ын дарлалтаһаа өөрынгөө [...]г зэбсэгтэ хүсэнүүдээр сү[...] агууехэ советскэ арад [...]жабайдал байгуулха хэрэг[...]рейскэ арадта ехэ дэмжэлгэ [...] байна гэжэ тэрэ хэ[...] Дайнай үедэ хохи[...] оробон арадайнгаа ажа[...]ргэнөөр һэргээхын түлөө, [...]кын хойто талын хубида [...]змын үндэһэ һуури байгуул[...]ее, эхэ ороноо нэгэдүүлхын [...]эй национальна бэеэ даан[...]алай түлөө Корейн Ажалай партиин, корейскэ арадай хэжэ байһан тэмсэл тухай Цой Ен Ген дэлгэрэнгытээр хэлэһэн байна.

— Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин баялиг дүй дүршэл Корейн Ажалай партида, мүн коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй бусад партинуудта угаа ехэ хүтэлбэри боложо үгэнэ. КПСС-эй XX съездын шиидхэбэрие манай парти гүнзэгыгөөр шудалжа, манай бүхы ажал-ябуулгада творческоор хэрэглэхэ байна гэжэ нүхэр Цой Ен Ген үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

Удаань нүхэр **В. М. Молотов** үгэ хэлээ.

Тиигээд нүхэр **С. Д. Игнатьевта** (Башкирска парторганизаци) үгэ үгтөө. Съездын урда тээ болоһон партийна суглаанууд, районно, городской болон областной конференцинүүд, союзна республиканудай компартинуудай съезднүүд, тэрэшэлэн ажалшадай суглаанууд хадаа партиин Центральна Комитедүүдые болон Советскэ правительствые тойрон манай агууехэ партиин, бүхы арадай бүри няттаар жагсангяар XX съездээ ерэһыень харуулаа. Парти, правительство хадаа ороной ажахын ба ниитэ-политическэ ажабайдалда шэнэ амжалта туйлалгада арадай анхаралые болон хүсэ шадалые найдамтайгаар зорюулдаг байна. ЦК-гэй болон правительствын бэелүүлдэг ленинскэ ёһоной үнэн сэхэ ба зоримгой, гүнзэгы ехэ эрид шууд эб найрамдалда дуратай гадаадын политикые советскэ арад нэгэн һаналаар дэмжэнэ. Эб найрамдалай болон арадуудай аюулгүй байдалай түлөө Советскэ Союзай зориг ехэтэйгээр ба үнэн сэхээр тэмсэдэгые энэ политикань бүхы оронуудай арадуудта харуулна гээд тэрэ хэлээ.

Ороной ажахын ба культурна байгуулалтын амжалта тухай хэлэхэ зуураа, үгэ хэлэгшэ хадаа Башкирска республикын ажабайдалһаа баримтануудые харуулаа. Мүн шэнээр нээгдэһэн уурхайнууд дээрэ барилгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эмхидхэдэг байһанайнь түлөө Нефтяной промышленностиин предприятинуудые барилгын министерство тушаа хэдэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэһэн байна.

Нүхэр **Г. К. Жуков** (Московско парторганизаци) трибунын дэргэдэ ерэнэ.

Бүхы советскэ арад шэнги, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй личнэ состав түрэл Коммунистическэ партияа тойрон няттаар жагсангяар XX съездые угтаба гэжэ тэрэ хэлээ. Советскэ сэрэгшүүд арадтаа хизаарлашагүй үнэн сэхэ, мүн инаг Эхэ ороноо хамгаалха талаар өөһэдынтөө сэрэгэй уялгые нэрэтэй солотойгоор ба эрхимээр дүүргэхээр хэзээдэшье бэлэн байдаг.

Эб найрамдал аршалан хамгаалхын, арадуудай хоорондоо этигэлсэлтые ба тэдэнэй хани барисаае бэхижүүлхын тулада манай парти, правительство бүхы юумэ хэдэг байна. СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тооe 640 мянган хүнөөр хороохо тухай Советскэ правительствын шиидхэбэрие Оборонын министерство тогтоогдоһон болзор соонь хүсэдөөр дүүргэһэн байна. Тиихэтэй хамта правительство болбол 1956 ондо сэрэгэй гаргашые 10 миллион шахуу түхэригөөр бага болгоо. Порт-Артурай ба Порккала-Уддай сэрэгэй базануудтахи сэрэгүүд гаргагдаа. Эдэ сэрэгүүд тараагдаһан байна. Арадай демократиин оронууд—Польша, Чехословаки, Венгри, Румыни, Болгари, Албани Советскэ Союзһаа жэшээ абан, зэбсэгтэ хүсэнүүдээ 180 мянган хүнөөр хороогоо. Эдэ бүгэдэ ямар удхатайб гэхэдэ, Советскэ Союз ба арадай демократиин оронууд уласхоорондын түгшүүрил һулаалхын тулада үгөөрөө бэшэ, харин бодото хэрэг дээрэ хэмжээнүүдые абажа байна гэжэ нүхэр Жуков хэлээ.

Гэбэшье, уласхоорондын харилсан ажаллалта эрхилхэ политикые эзэрхэг түримхэй этэгээдүүдэй буруушаадаг байһые советскэ арад хараадаа абангүй байжа шадахагүй байна. Уласхоорондын түгшүүрилэй зарим зэргээр һуларһашье, капиталистическэ гол оронууд зэбсэгтэ хүсэнүүдээ хороогоогүй. Тэдэнэр бүлэглэлнүүдые улам олон болгохые, сэрэгэй бюджедүүдые ехэ болгохые, яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ саашадань хэхые оролдоһоор лэ байха юм. Баруунгерманска армиие түргэнөөр зэбсэглэхын, тэрэ тоодо атомна зэбсэгээр хангахын тулада американска ба английска зонхилхы хүнүүд мүнгэ зөөри гамнадаггүй юм. Баруун Германида эзэрхэг түримхэй хүсэнүүд дахяад һэргээгдэжэ байна. Дальна Востогто японско милитаризмые һэргээхын тулада оролдолго гаргагдана. Бусадай газар дээрэ США-гэй сэрэгэй базануудай бии байһан ушар уласхоорондын түгшүүрилэй баһа нэгэ гол шалтагаанинь болоно. Атомна зэбсэг хэрэглэлгэдэ американска стратеги түшэглэхэ ёһотой юм гэһэн һанамжануудые американска политическэ ба сэрэгэй ажал-ябуулагшад улам олоор хэлэдэг боложо байнхай.

Советскэ Союз хэндэшье заналта хэдэггүй, хэндэшье добтолго хэхые хүсэдэггүй гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Зүгөөр зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо ба атомна зэбсэг хорихо тухай хэлсээнэй үшөө баталагдаагүй, бата бэхи эб найрамдал хангаха найдабариин мүнөө дээрээ үгы байһан дээрэһээ дайсадай ямаршье хорото аашын бидэниие гэнэдхэхэгүйн тулада Эхэ оронойнгоо интересүүдые лаб хамгаалжа шадахаар тиимэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые барижа байха баатай болонобди.

Оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха шадабари тухай парти, правительствын саг үргэлжын анхарал оролдолгын ашаар Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүд үндэһөөрөө шэнэдхэн байгуулагдаа, шанарайнгаа талаар Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай дүүрээд байһан үеынхидэ оркодоо нилээд урагшаа дабшаа. Зэбсэгтэ хүсэнүүднай мүнөө элдэб янзын атомна ба термоядерна зэбсэгүүдээр, элдэб янзын түхэлэй хүсэтэ ракетнэ ба реактивна зэбсэгүүдээр, тэрэ тоодо холо һүрэжэ ошодог ракедүүдээр хангагданхай. Эзэрхэг түримхэйшүүлэй хэрбээ добтолоод байгаа һаань, тэрэ ушарта, өөрынгөө үмэнэ табигдаха ямаршье зорилгонуудые шиидхэжэ шадаха эрхим һайн реактивна авиацяар зэбсэгтэ хүсэнүүднай хангагданхай.

Манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүд ба манай союзнигуудай арминууд өөһэдынгөө арадуудай һаруул һайхан ерээдүйн түлөө тэмсэжэ байһан ба арадуудайнгаа интересүүдые ами наһаяа гамнангүйгөөр хамгаалхаар бэлэн байһан сэрэгшэдэй бодото ахадуутэй ба эбтэй эетэй бүлэ мүн болоно. Энэ хадаа капиталистическэ лагериин зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ орходоо манай хүсэ шадалай булюу байһые харуулна гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Жуков хэлээ.

—Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл соо манай ороной туйлалтанууд, советскэ жиирэй хүнүүдэй хүсэл эрмэлзэлгэ тон эли тодоор харуулагдаһан байна. Энэ элидхэлые бидэнэр бултадаа анхаралтайгаар шагнаабди гэжэ нүхэр **Н. М. Кузьмин** (Московско парторганизаци) хэлээ. Советскэ хүнүүд тухай ехэ анхарал оролдолго гаргадагайнь түлөө партиин Центральна Комитедтэ болон правительстводо «Красный пролетарий» заводойнгоо хүдэлмэришэд, инженернүүд болон албахаагшадай баясхалан хүргэжэ байһые элишэлэн мэдүүлээ. Солото токарь-скоростник өөрынгөө болон заводойнгоо хүдэлмэри тухай саашань хөөрөө.

Тоосоото үе соо Коммунистическэ партиин бага нэгэдэл бэхижээ, манай партиин ба Советскэ гүрэнэй хамтын хүтэлбэрилэгшэ Центральна Комитедэй эмхидхэхы үүргэнь ургаа гэжэ нүхэр **З. Т. Сердюк** (Молдавска парторганизаци) хэлээ. Центральна Комитет хадаа нютагай партийна организацинуудай ажал-ябуулгые хододоо залан ударидадаг, шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэнь тэдэндэ ехэ туһаламжа үзүүлдэг байгаа. Энэнь партийна организацинуудай, бүхы коммунистнуудай эдэбхиие дээшэлүүлгэдэ туһалаа.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ асуудалнууд тухай нүхэр Сердюк хэлээ.

Тэмсэлдэ шалгарһан авангардынгаа — Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедэй ажал-ябуулгые, генеральна хараа шугамые советскэ арад ехэ омогорхолтойгоор һайшаана гэжэ нүхэр **С. А. Товмасян** (Армянска парторганизаци) хэлээ.

Партиин ленинскэ национальна политикые шууд бэелүүлгэ, национальна республиканууд тухай анхарал оролдолго, КПСС-эй ЦК-гэй болон Советскэ правительствын саг үргэлжын туһаламжа союзна республиканудай экономикые болон культурые түргэнөөр хүгжөөлгые хангаһан байна. Армениин промышленность табадахи табанжэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ гэжэ тэрэ саашань хэлээ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин политическэ хараа шугам ба ажал-ябуулгые Армениин парторганизаци, армянска бүхы арад хүсэдөөр һайшаана гэжэ нүхэр Товмасян мэдүүлээд, XX съездын шиидхэбэринүүдые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тулада Армениин компарти, мүн армянска арад бүхы оролдолгоёо гаргаха гэжэ съездые найдуулаа.

(ТАСС).

Февралиин 18-най үдэшын заседани

КПСС-эй XX съездын үдэшын заседани дээрэ нүхэр **Ф. Р. Козлов** түрүүлэгшээр һуугаа. Тиигээд, нүхэр **О. В. Куусиненда** (Карело-Финскэ парторганизаци) үгэ үгтөө.

Уласхоорондын оршон байдалда угаа ехэ түүхэтэ хүгжэлтэ боложо байна. Олониитэ арад зон, бүхэли арадууд империализмын нүлөөнһөө гаража, антиимпериалистическэ хараа бодол баримталдаг, эб найрамдал хамгаалхын тулада тэмсэдэг боложо байна. Советскэ Союз болон Хитадай Арадай Республикын толгойлдог социалистическэ агууехэ лагерь үдэр ерэхэ тудам бусад оронуудта бүри олон ханинартай болоно гэжэ тэрэ хэлээ.

Уласхоорондын түгшүүрил һуларуулхын түлөө, хоёр системын эбтэйгээр ажабайхын түлөө Советскэ гүрэнэй шууд сэхээр тэмсэдэг тухай нүхэр Куусинен саашань хэлээ.

Вьетнамай Ажалшадай партиин зүгһөө нүхэр **Чьюнг Тинь** амаршалгын үгэ хэлээ. Зал соо һуугшад тэрэниие хани ёһоор амаршалаа.

Вьетнамска арадай сүлөөрэлгын дайе Советскэ Союз, Хитад, арадай демократиин бусад оронууд, тэрэшэлэн бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай арадууд гүнзэгы ехэ талархалтайгаар угтаа. Мүнөө үедэ Советскэ правительство, советскэ бүхы арад экономикоёо һэргээлгэдэнь, мүн культураяа хүгжөөлгэдэнь вьетнамска арадта үнэн зүрхэнэй туһаламжа үзүүлнэ, Индо-Хитадта эб найрамдал бэхижүүлгэдэ ба Вьетнамай нэгэдэлдэ зорюулагдаһан Женевскэ хэлсээнүүдые наринаар бэелүүлхын түлөө тэмсэлыень эдэбхитэйгээр дэмжэнэ гэжэ тэрэ хэлээ.

КПСС-эй XX създэ Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедэй эльгээһэн амаршалгые нүхэр Чьюнг Тинь уншаа. Энэ амаршалгадань Партиин түрүүлэгшэ нүхэр Хо Ши Мин гар табиһан байна.

Удаань нүхэр **Л. М. Каганович** үгэ хэлээ.

Нэрьемэ удаан альга ташалгаар угтагдан нүхэр **Г. Поллит** Великобританиин Коммунистическэ партиин зүгһөө амаршалгын үгэ хэлээ.

Хүдэлмэришэн ангиие нягтаар эмхидхэн жагсаахын, тэрэнэй асари ехэ хүсые эб найрамдалай болон общественнэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ хэрэглэхын түлөө Английска Коммунистическэ парти тэмсэнэ гэжэ нүхэр Г. Поллит хэлээ.

Арадай Хитадтай, арадай демократиин оронуудтай, Германска Демократическа Республикатай хамта, Индиин агууехэ арадтай, капиталистическэ болон колониальна оронуудай арадуудтай хамта Советскэ Союз хадаа дай һүжэрөөгшэдэй түсэбүүдые таһалдуулжа, бүхы хүн түрэлтэнэй эгээн ехэ хүсэл эрмэлзэлгые бэелүүлжэ—бата бэхи эб найрамдал тогтоожо шадаха гэжэ бидэнэр этигэнэбди гээд үгынгөө түгэсхэлдэ Г. Поллит мэдүүлээ.

Югославиин Коммунистнуудай союзай ба Ажалшан арадай социалистическэ союзай зүгһөө нүхэр Титын КПСС-эй XX съездэ эльгээһэн амаршалгын бэшэг уншагдаа.

Съезд февралиин 20-до хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлхэ.

(ТАСС).

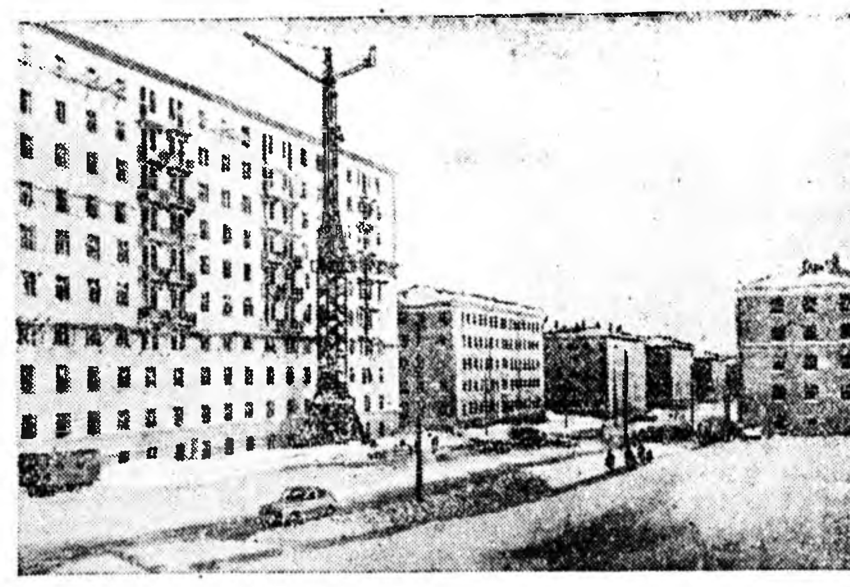

Москва мүнөө үедэ. Черемушкинска 5-дахи үйлсэдэ байрын гэрнүүдые барилга.

ТАСС-эй фотохронико.

Коммунистическэ партиингаа табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэбди!

Партиингаа уряалаар

Улан-Удын Мелькомбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад Коммунистическэ партиин XX съездые айхабтар баяртайгаар угтаба.

Партиин XX съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа тус комбинадай коллектив үлүүлэн дүүргээ. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэбөө 120 процент дүүргэжэ, продукциин өөрын үные 6 процентээр химдаруулаа. Мүн үйлэдбэрилэгдэһэн 1 тонно продукцида гаргашалагдадаг электроэнергиие 3 процентээр доошолуулжа, 3000 киловатт-час электроэнерги алмаба.

Комбинадай коллектив январь һарынгаа түсэбые 102,4 процент дүүргэһэн байха юм.

Мүнөө боложо байгаа Партиин XX съездэ зорюулһан митинг эндэ үсэгэлдэр болобо. Комбинадай һаруул, уужам клуб соо хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд сугларба.

Партиин Пригороднэ райкомой түлөөлэгшэ нүхэр Сергеев Партиин XX съездын түүхэтэ удхашанар тухай хэлэхэ зуураа, нүхэр Н. С. Хрущевой тоосоото элидхэл соо асари ехэ зорилго табигдана гэбэ.

— Боложо байгаа XX съездын табиһан зорилгонуудаар баясаһан тус заводой коллектив дээшэлүүлэгдэһэн уялга абана, — гэжэ комбинадай Сортовой заводой начальник И. С. Брюханов хэлэбэ. Дүрбэ һарынгаа түсэбые байгша оной апрелиин 28 болотор дүүргэхэ, продукциингаа 48 процентые дээдэ сортын болгохо, нэгэ тонно продукци үйлэдбэрилхэдэ гаргашалагдадаг электроэнергиие 2 процентээр доошолуулха г. м. хэмжээ-ябуулганууд хараалагдана.

Удаалуулан элеваторай ахалагша сушильна мастер И. А. Логинов үгэ хэлэбэ. Манай алдарта парти арад зонойнгоо байра байдалые һайжаруулхын тула юушье гамнадаггүй, гэжэ нүхэр Логинов тэмдэглэбэ. Элеваторай ба таряа хатаалгын хүдэлмэришэд социалистическэ мүрысөөндэ орожо, эрхим шанартай продукци гаргаха, ороохо таряа гээлтэдэ оруулхагүй, элеваторто ороохо таряа шэрэдэг вагонуудай ашааень нормоһоо 5 минутаар урид буулгадаг болохо уялга абаба.

— Партиин хараалһан асари ехэ программые бэелүүлхын тула тус комбинадай коллектив бүхы хүсэ шадалаа гаргахаар бэлэн байна. Зохёон байгуулхы үүсхэлээ дэлгэрүүлхээр тэдэ шиидэбэ,— гэжэ Обойно заводой крупчатник Л. М. Носко хэлэбэ.

Обойно заводой хүдэлмэришэд 1956 оной дүрбэн һарынгаа түсэб 110 процент дүүргэхэ, ажалайнгаа бүтээсые 10 процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрын үные 3 процентээр химдаруулха, мүн 1 тонно продукци үйлэдбэрилхэдэ гаргашалагдадаг электроэнергиие 2 процентээр доошолуулха уялга нэгэн дуугаар абаба.

Мелькомбинадай бүхы хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд Партиингаа XX съездын хүндэлэлдэ байгша оной 4 һарын түсэбые апрелиин 25 болотор дүүргэхээр шиидэбэ. Тиихэтэйгээ хамта ажалайнгаа бүтээсые 5 процентээр дээшэлүүлхэ, үйлэдбэрилдэг продукциингаа өөрын үные 1,5 процентээр химдаруулха мэтын уялга абаа.

Д. Чимитов.

Съездын хүндэлэлдэ

ИВОЛГА. Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 100 гаран хүнүүдэй хабаадалгатай митинг боложо, партиин XX съездын хүдэлмэри тухай КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой секретарь нүхэр Очировай мэдээсэл шагнабад.

— Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл соо хони үсхэбэрилгэдэ шухала анхарал табигдаһан байна, — гэжэ колхозой ОТФ-е даагша Ж. Тогочеев хэлэбэ. Съездын урда тээхи мүрысөөндэ оролсожо, манай хонишод хони үсхэбэрилгынгөө 1955 оной түсэбые гүйсэд дүүргэһэн ба ашаг шэмыень нилээд дээшэлүүлһэн байна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Партиин анхарал оролдолгодо харюу болгон колхозойхид овощ ехээр ургуулха хэмжээ абаба. Мүнөө эндэ томо овощекомбинат баригдажа байна. Тэрээнэй зарим хубинь ерэхэ хабартаа ашаглагдаха юм. Хэжэ байһан хүдэлмэри тухайгаа митинг дээрэ хэлэхэ зуураа, огородой мастер нүхэр Аюшеев иигэжэ мэдүүлбэ: — Манай овощеводууд нёдондонойхитой сасуулбал мүнөө жэл огородһоо 1,5 дахин ехэ олзо доход оруулха уялга абаһан байна.

Үнинэй багша нүхэр Алексеев һургуулиин үхибүүдые ажалда һургаха талаар партиин бэелүүлжэ байгаа хэмжээнүүдые ехээр һайшааба. — Энэ хадаа партиин айхабтар сэсэн мэргэн ябуулга юм, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Түрэл партиингаа халуун анхарал оролдолгоор зоригжоһон эндэхи колхознигууд хабарай тарилгада бэлэдхэжэ, унаһан малгайгаа абангүй ажаллажа байнхай.

Мүрысөөнэй эршэ шангадана

Байгал далайн эрьеэр зүүлһэн харгы Турка гэжэ тосхон соогуур гарадаг. Эндэ Байкальска леспромхозой центр оршодог юм. Леспромхозой модошод КПСС-эй XX съездые ажалай амжалтаар угтаба. Урдань энэ леспромхоз ехэ гээгдэлтэй байдаг һэн. Съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан үдэрһөө хойшо эндэхи модошод эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, январь һара соо модо шэрэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Февралиин түрүүшын хахадта даалгабаряа мүн лэ амжалтатайгаар дүүргэжэ, леспромхозуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гаралсаба.

Партиин съездын эхилһэнһээ хойшо модошодой дунда мүрысөөнэй эршэ улам шангадана. Нүхэр Дахинай хүтэлбэрилдэг Соболиха гэжэ пунктын коллектив зарим ажалаараа түрүүлжэ ябана. Пункт модо бэлэдхэхэ, таллуулха графигаа үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Трактористнууд Дзиховский, Ковалько, Иванов болон бусад модо таллуулга дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, халаан бүхэнэйнгөө нормые холо үлүүлэн дүүргэжэ байна.

И. Кузьмин.

Хариин гүрэнүүдэй партинуудай түлөөлэгшэдэй хүндэлэлдэ Кремльдэ уулзалга болобо

[К]ПСС-эй XX съездэ ерэһэн коммунистическэ болон бусад ахадүү [парти]удай түлөөлэгшэдэй хүндэлэлдэ февралиин 19-дэ Кремль соо [уулзалг]а болобо.

[...]залга дээрэ ахадүү партинуудай бүхы түлөөлэгшэд, съездын Президиумэй, Секретариадай, Редакционно болон Мандатна комиссинуудай гэшүүд байлсаба.

Уулзалга хани ёһоной оршон байдалда үнгэрөө.

Уулзалгын үедэ ехэ концерт болоо.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX с

Нүхэр М. А. СУСЛОВАЙ үгэ

Нүхэдүүд!

Тоосоото үе соо манай партиин хэһэн ажал-ябуулга тухай, Центральна Комитедэйнгээ хүтэлбэреэр ябажа туйлаһан тэрээнэй элитэ ехэ амжалтанууд тухай нүхэр Хрущев өөрынгөө элидхэл соо тодо һонороор, гүнзэгы ба хүсэд дүүрэнээр мэдээсэһэн, коммунизмын шэнэ илалтануудай түлөө тэмсэлдэ партиин зорилгонуудые хэлэжэ үгэһэн байна.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй ажал-ябуулгын үрэ дүнгүүдые булта зон хаража байна. Партийна съезд, манай парти бүхыдөө, советскэ хүнүүд бүхыдөө эдэ дүнгүүдые али бүхы талаарнь сэгнэхэ зуураа, тэдэ дүнгүүдээр омгорхохо, тэдэниие тон ехэ ханамжатайгаар һайшааха хүсэд үндэһэ баримтатай байнал. **(Альга ташалга).**

XIX ба XX партийна съездүүдэй хоорондо манай Центральна Комитет болбол айхабтар ехэ зорилгонуудые һайнаар шиидхэһэн байха юм. Тэрэ хадаа дотоодыншье, гадаадыншье политикада партиин үнэхөөрөө ленинскэ генеральна зүб хараа шугам бэелүүлээ. **(Альга ташалга).**

Мүнөө сагай эрилтэнүүдые хараадаа абаад байһан сагтал, ажабайдалые партиин анхаралтайгаар шэнжэлжэ үзэдэг байһан сагтал партиин политика амжалтатай байжа болохо юм гэжэ Ленин һургадаг һэн. Тоосоото үеые энэ талаһаань абажа харабал Центральна Комитедээрээ толгойлогдоһон парти ажабайдалда, арад зондоо энэ үедэ илангаяа дүтэ байгаа, дотоодын ба гадаадын оршон байдалые тон сэсэн мэргэнээр сэгнэдэг байгаа, мүнөө үеын тон шухала эрилтэнүүдые алдангүй ойлгодог, ажахыншье, политическэшье асуудалнуудые шиидхэхэдээ творческоор хандадаг байгаа гэжэ хэлэхэдэ болохо байна.

XIX-дэхи съездынгээ һүүлээр партиин ябуулһан хүдэлмэриин **энэ творческо, дайшалхы** шанарынь Центральна **Комитедэй элидхэл** дотор дүүрэнээр харуулагдана, партиин политическэ шугамые бэелүүлгэдэ парти ба советскэ арадые шадамараар элсүүлһэн **манай ЦК-гэй угаа ехэ эдэбхи** үүсхэлынь Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл соо дүүрэнээр харуулагдана. **(Альга ташалга).**

Манай орон дотор, арадай демократиин оронуудта социализм байгуулалтын гайхамшагта дүнгүүд, уласхоорондын түгшүүрилые һулаoруулхын түлөө, арадуудай национальна бэеэ даанхай байдалай ба демократическа эрхэнүүдэй түлөө, бата бэхи эб найрамдалай ба бүгэдэниитын аюулгүй байдалай түлөө бүхы дэлхэйн прогрессивнэ түрүү хүсэнүүдэй хэһэн тэмсэлэй дүнгүүд элидхэл дотор гаргагдаа. Элидхэл дотор хэлэгдэһэн тоо ба баримтануудһаа, тэрээн дотор найруулагдаһан теоретическэ заабаринууд ба политическэ тобшололнуудһаа манай ороной ажалшад, бүхы дэлхэйн түрүү хүнүүд болбол эб найрамдалай, демократиин ба социализмын хэрэгэй дүүрэн илаха байһандань бүри ехэ этигэл оложо абаха байна.

Манай хүдэлмэридэ байһан дутагдалнууд, һула газарнууд, шиидхэгдээгүй зорилгонууд партиһаашье, арадһаашье ЦК-гэй тоосоото элидхэл соо нюугдаагүй. Иигээд байхадаа ЦК-гэй тоосоото элидхэл ленинизмын заншалнуудые баримталан дагана гээшэ. Энэнь—туйлаһанаараа **манай парти** һанаагаа амардаггүй, шэнэ, айхабтар **ехэ зорилгонуудые** урдаа табижа байһыень баримталан **харуулна.** Хэһэн хүдэлмэреэ шүүмжэлхы **ёһоор сэгнэхэ гээшэ** большевистскэ хүтэлбэриин **зайлашагүй эрхэ** нүхэсэл мүн. Эгээл иимэ аргаар **хүдэлмэридөө һааталга тохёолдуулангүй байжа, шэнэ,** бүри һайн, түрүү юумэндэ урагшаа зорихо **саг** үргэлжын ороллдолготой байжа болохо юм. **Агууехэ** Ленин иигэжэ маниие һургадаг байгаа: «Манай урданай дүй дүршэлөөр бии болгогдоһон шадабаряараа һанаагаа амархагүй, харин **эрхэ бэшэ улам** саашаа зорихо, **эрхэ бэшэ** улам ехые **туйлаха, эрхэ бэшэ** хүнгэн зорилгонуудһаа һурагтүй орёо бэрхэ зорилгонуудта дамжан орохо гээшэ эгээл шухала. Тэрээнгүйгөөр ямаршье дэбжэлтэ оройдоо байжа болохогүй, мүн социалистическэ байгуулалтадашье дэбжэлтэ байжа болохогүй юм». (Зохёолнууд, том 28, нюур 172).

Бата бэхи эб найрамдалай түлөө, социализмын түлөө тэмсэлдэ

Нүхэдүүд! Бүхы хүн түрэлтэнэй түрүү хүсэнүүдэй урда табигдаһан зорилгонуудые, уласхоорондын мүнөө үеын хүгжэлтын онсо илгаануудые гүнзэгыгөөр мэдэдэг байһан туладаа манай парти болбол Советскэ гүрэнэй гадаадын политикада тоосоото үе соо угаа ехэ эдэбхи гаргаһан байна. Эдэ жэлнүүдтэ дэлхэйн арадуудай һанаае зобоожо байгаа, уласхоорондын бүхы шухала проблемэ **тушаа** Советскэ Союз өөрынгөө һанамжые хэлэдэг, тэдэниие шиидхэлгэдэ нилээд ехэхэн туһа нэмэри хэдэг **байгаа** юм.

Эб найрамдалай хэрэгэй дулдыдадаг бүхы асуудалнуудые шиидхэлгэ бодотоор, тодорхойгоор эмхидхэхые оролдодог эдэбхитэй, гол хүсэниинь парти болоһон байна. СССР-эй эб найрамдалда дуратай эдэбхитэй политикын, эб найрамдалда дуратай бүхы оронуудай хамтын ажал-ябуулгын ашаар олон асуудалнуудые шиидхэлгэ нилээд урагшатай **байба.** Бусад асуудалнуудаар Советскэ Союзай дурадхалнууд мүнөө эгээн бүтэмжэтэй, таарамжатай **байха** юм. **Тиигээд** тэдэ дурадхалнууд мүнөө болотор **шиидхэгдээгүй** байхадаа, тэрэнь манай гэм бэшэ бшуу.

Манай партяар зохёогдоһон Советскэ гүрэнэй гадаадын политика тон эрид сэхээр бэелүүлэгдэхынгээ хажуугаар, тон шадамар бэрхээр бэелүүлэгдэһэн байха юм. Советскэ Союз болбол нэгэ зарим гүрэнүүдэй **нүгөөдэ** зариманиудаа зонхилхо гэдэг элдэб эсын һэдэлгэнүүдтэ эрид хатуу харюу үгэхэ зуураа, али алинайнгаа талые харалсаха байгаа һаань, тиимэ хэлсээнүүдые туйлхаар бэлэн байһанаа баталан харуулаа.

Советскэ Союзай ба эб найрамдалда дуратай бусадшье хүсэнүүдэй эдэбхитэй тэмсэлһээ боложо хоёр шухала дүнгүүд туйлагдаа. Нэгэдэхеэр, уласхоорондын түгшүүрил һүүлэй хэдэн олон жэлнүүдэй турша соо түрүүшынхеэ зарим тэдыгээр һулараа. Дэлхэйн бүмбэрсэгэй али нэгэ газартань дайнай боложо байгаа тиимэ газарай мүнөө үгы байһан ушаршье уласхоорондын байдалда али зэргын урагшатай юумэ болоһыень харуулна. Хоёрдохёор, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын хүсэнүүдэй байдал нилээд һайжараа. Советскэ Союзай ба социализмын бүхы лагериин нэрэ хүндэнь, нүлөөнь айхабтар ехэ болоо. Гэхэтэй хамта империалистическэ лагериин байдал нилээд һулараа. Энээниие США-гэй гүрэнэй секретарь байһан господин Ачесон гэхэ мэтын тиимэрхүүшье хүнүүд мэдэрхэ баатай болобо. «Вашингтон пост энд Таймс геральд» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор тэрэ Ачесон һая иигэжэ мэдүүлээ: «Хэрбээ оршон тойрониие хараад үзэбэлнай, үнгэрөөшэ хэдэн жэлдэ болоһон юумэнүүдэй манай байдалые муудуулаагүй, тиимэ али нэгэн газарые олохо гээшэмнай бэрхэтэй».

Азиин эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдтэй Советскэ Союзай хани барисаанай, харилсан ажаллалгын үргэдэжэ байһан һүүлэй үедэ эб найрамдалай хэрэг улам бэхижээ. Мүн капиталистическэ оронуудта өөһэдтэншье эб найрамдалай хүсэнүүд урган бэхижэнэ. Энээн тухай, жэшээлхэдэ, Францида, тээсгэн үнгэргэгдэһэн һунгалтануудай дүнгүүд баталан харуулна. Францида зүүнэй тала баримталагшад арад зонойшье дунда, парламентадашье өөһэдынгөө байдалые нилээд бэхижүүлэн һайжаруулһан байна.

Тиигээд туйлагдаһан дүнгүүдээр һанаагаа амарха гээшэ буруу болоно ааб даа. Уласхоорондын түгшүүрилэй һуларха болоод байһан ушарые бата бэхи эб найрамдал болгохын тулада үшөөл ехэ юумэ хэхэ хэрэгтэй. Баруун тээхи заримшуулай «хүйтэн дайе» дахин һэргээхэ гэжэ һэдэлгэ гаргажа байхадань эб найрамдалай түлөө арадуудай тэмсэл бүри дээдэ шатада үргэгдэхэ аргатайшье ба үргэгдэхэ ёһотойшье байна.

Хэрбээ Советскэ Союзые абажа харабал, тэрэ хадаа капиталистическэ системэ социалистическэ системэ хоёрой эбтэйгээр зэргэлэн байха гэһэн ленинскэ заабариие урид мэтэшэлэн хүтэлбэри болгоно, уласхоорондын түгшүүрилые дам саашадань һуларуулхын, эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэл ябуулна. Яахадааб гэхэдэ энэнь манай арадуудай интересүүдтэ, социализмын интересүүдтэ хүсэдөөр тааралдана.

Дотоодын, гадаадын талаар хүгжэлтын үндэһэн шухала асуудалнуудые съезд дээрэ зүбшэн хэлсэжэ байхада, мүнөөнэймнай тэмсэлэй түүхэтэ удхашанарынь бүришье тодоор манда харагдана. Арадуудай ажабайдалда **айхабтар ехэ хубилалтануудай** боложо байһан саг үедэ, империализмын системын һандаран һалажа, дэлхэйн социализмын системын тогтожо байһан саг үедэ, манай саг үедэ событинуудай ямар шэглэлтэйгээр дэлгэрэн хүгжэжэ байһыень съезд дээрэһээ бидэнэр бүри гүнзэгыгөөр ойлгожо абанабди.

Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл дотор табигдаһан, хоёр системэнүүдэй эбтэйгээр зэргэ оршон байха тухай, мүнөө үедэ дайн сэрэгые уридшалан зайсуулха арга боломжонууд тухай, элдэб оронуудай социализмда дамжан оролгын формонууд тухай, социал-демократическа партинуудта ямараар хандаха тухай асуудалнууд—уласхоорондын мүнөөнэй хүгжэлтын энэ мэтэ принципиальна асуудалнууд угаа ехэ удхашанартай юм.

Нүхэр Хрущевой элидхэл дотор эдэ асуудалнуудые табижа харуулһан ушар марксизм-ленинизмын агууехэ һургаалые творческоор хэрэглэһэнэй ба хүгжөөһэнэй эли тодо ... жэшээ мүн. Мүнөөнэй уласхоорондын байдалые, дайнай һүүлээрхи үедэ тэрэ байдалда болоһон бүхэдэлхэйн-түүхэтэ хубилалтануудые марксистскаар сэгнэһэнэй үндэһөөр, манай партиин, ахадүү коммунистическэ партинуудай ба уласхоорондын хүдэлмэришэнэй бүхы хүдэлөөнэй олоһон шэнэ дүй дүршэлые согсолһоной үндэһөөр нүхэр Хрущев болбол бүхы оронуудай арадуудай һанаа сэдьхэл эзэлжэ байгаа тон шухала асуудалнуудта эли тодо харюунуудые үгэбэ. **(Альга ташалга).**

Дайн сэрэг заатагүй болохо гэһэн асуудал шэнээр, дэлхэйн нэгэдэхи ба хоёрдохи дайнуудай урда табигдадаг байһандаа ородоо ондоогоор, мүнөөнэй түүхэтэ оршон байдалда табигдаха ёһотой гэжэ нүхэр Хрущев харуулба. Мүнөө дайн сэрэгэй бэшэ, харин эб найрамдалай тала баригшадай аша туһада дэлхэйн хүсэнүүдэй тэнсүүри үндэһөөрөө хубилһан байна. Тиигээд империализмын оршожо байгаа сагта дайн сэрэгэй болохо экономическа үндэһэн бии байһаар, илангаяа социализмын оронуудта эсэргүү дайнай авантюрые монополистическэ тон хархис этэгээдүүдэй үүдхэжэ болохо аюул бии байһаар ааб даа. Тиимэһээ энээн тушаа ямаршье оһол назагай ябадалые, оронойнгоо хамгаалгын шадабариие улам бэхижүүлгэдэ анхаралаа һуладуулха ябадалые зааханааршье гаргажа болохогүй. Зүгөөр лэ мүнөө үедэ дайн сэрэг заабол болохо ёһотой бэшэ юм. Капиталистическэ байгуулалта болбол арад зоной олонхиие — ажалшадые хэрзэгы шэрүүнээр мүлжэдэг, тэдэниие бодото дээрэнь эрхэгүйгөөр байлгадаг, үлэсхэлэн гуйранша байдалда байлгажа зобоодог байхаһаа гадна, тэдэниие һүрөөтэй шуһата дайн сэрэг руу үе үе болоод лэ түлхин оруулдаг байна. Империалистнуудай дайн сэрэг үүдхэхэ ябадалые болюулжа шадаха, зүгөөр тэдэнэй яабашье үүдхэхэ гээ һаань—агрессорнүүдые хамха бута сохихо, дайн сэрэгтэйнь сугтань капиталистическэ байгуулалтые эсэслэн үгы хэжэ шадаха ехэхэн арга боломжотой һуртэ хүсэнүүд түүхэтэ шэнэ оршон байдалда мүнөө бии болонхой. **(Үни удаан альга ташалга).**

Империалистическэ засаг баригшадшье түүхэтэ энэ шэнэ эрхэ байдалые тоонгүй байжа шадахаяа болинхой. Хэды тиимэшье һаа дайн сэрэгэй аюул зүн дэгээн үгы болгогдохогүй ааб даа. Эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй дайнай аюулда эсэргүүгээр угаа ехэ эбтэй эмхитэйгээр, эдэбхитэй үүсхэлтэйгээр тэмсээд, дай үүдхэгшэд тушаа һэрэмжэтэй байгаад, тэдээнэй хорото аашые саг соонь элишэлжэ, арадуудые хэзээдэшье элсэнги бэлэн байлгаад, эб найрамдалай түлөө эрид шууд тэмсэлэй хэгдээд байһан үедэ дайн сэрэгэй аюул үгы болгогдожо болохо юм.

Дайн сэрэг мүнөөнэй үедэ заатал һаа болохо ёһотой бэшэ юм гэжэ мэдэхэдээ эб найрамдалай тала баригшад бүри олошорхо, энэнь эб найрамдалай түлөө бүхы тэмсэлшэдые бүри ехээр зоригжуулха байһаниинь лабтай.

Социализмда дамжан оролгын формонуудай элдэб оронуудта олон янзын байха тухай нүхэр Хрущевой элидхэл соо найруулагдаһан зүйлнүүд баһал бага бэшэ удхашанартай.

Уласхоорондын оршон байдалда болоһон бүхэдэлхэйн-түүхэтэ хубилалтанууд гансашье эб найрамдалай түлөө тэмсэхэдэ бэшэ, мүн социализмын түлөө тэмсэхэдэ, социалистическэ бэшэ оронуудай **социализмда** дамжан орохын тулада ехэ зохистой эрхэ байдалые байгуулжа, тэрэ дамжан оролгын формонуудай элдэб оронуудта олон янзын байлгадань туһална.

Социализмда оролгын талаар гол шухала зүйлнүүдээр нэгэн адли харгы замтай байбашье, социализмда элдэб оронууд тон адляар, нэгэ янзаар орохогүй юм, демократиин али нэгэн формодо, пролетариадай диктатурын али нэгэн янзада, ниитын ажабайдалай элдэб талануудые социалистическээр хубилгаха али нэгэн темпдэ наца бүхэн өөрынгөө шэнжэ маягые оруулха юм гэһэн В. И. Ленинэй сэсэн мэргэн хараа бодолые социалистическэ байгуулалтын бии болоһоной ба хүгжэһэнэй түүхэтэ дүй дүршэл хэдэ хэдэн оронуудта баталан харуулаа.

Социализмда дамжан орохын тулада түрүү хубяраа хүтэлэгдэһэн хүдэлмэришэн ангиин талаһаа гүрэнэй политическэ хүтэлбэри бэелүүлэгдэхэ ёһотой гэһэн һургаалые энэ дүй дүршэл зүб гэжэ харуулаа. Социализмда дамжан оролгын энэ шиидхэхы ба гол эрхэ нүхэсэлые мэдэрдэгээрээ революционно марксистнууд хадаа реформистнуудһаа тад ондоо илгаатай юм. Тодорхой условинуудай эрхээр үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые капиталистнуудай ангиин эзэрхэхэ эрхыень дары түргэн гү, али удааншаг боложо хаһахын тулада, тэдэ хэрэгсэлнүүдые ниитын зөөри болгохын тулада хуушан байдалаа тэхэрюулэн бусаахаар мүлжэгшэ ангинуудай талаһаа гаража магад бүхы һэдэлгэнүүдые гэдэргэ сохихын, социалистическэ байгуулалта эмхидхэхын тулада гүрэниие хүдэлмэришэн анги политическэ талаарнь эрхэ бэшэ хүтэлбэрилхэ ёһотой юм.

Гол шухала юумээрээ адли байхатайгаа хамта, дүй дүршэл ба туһаламжые, илангаяа Советскэ Союзай дүй дүршэл ба туһаламжые ахадүүгэй ёһоор хэрэглэхэтээ хамта гүрэнэй засагта хүдэлмэришэн ангиин шиидхэхы ёһоор хабаададаг бололгодошье, мүн социалистическэ байгуулалтадашье, социалистическэ орон бүхэндэ творческо онсо өөрэ шэнжэ олоор харуулагдаһыень ажабайдал гэршэлэн батална.

Тиигээд хойшодоо ямар болохо юм, социализмда дамжан оролгын шэнэ формонууд бии боложо болохоор гү гэһэн асуудал гаража ерэнэ. Энэ асуудал тон ехэ удхашанартай юм. Социализм тээшэ арадуудай хүсэдэг эрмэлзэл айхабтар ехэ, социализмын үзэл сурталнуудай бэедээ татагша хүсэниинь үдэрһөө үдэртэ ехэ болоно, тиигээд манай орон дотор, Хитадта, арадай демократиин бүхы оронуудта социализмын амжалтануудай бүри ехэ болохо бүри, тэрэ хүсэниинь улам бүри ургана. Олон оронуудай түрүү хүнүүд энэ оршон байдалда социализмда арадуудай дамжан оролгын харгы замууд тухай бодожо үзэнгүй байжа шадахагүйл.

Нүхэр Хрущев энэ тон шухала асуудалда марксистска, тон зүб харюу үгэһэн байна. Капиталистическэ оронуудта социализмда дамжан оролго хойшо хойшодоо бүришье олон янзын шэнжэ түхэлтэй байжа магад, социализмда дамжан оролгын бүри шэнэ формонууд бии боложо магад. Энэнь мүнөөнэй түүхэтэ оршон байдалай юрэнхыдөө үлэмжэ таатай эрхэ байдалые, мүн орон бүхэнэй онсо өөрэ талые баримталан харуулха болоно.

Социализмда дамжан оролго хаанашье, хэзээшье һаа, заабол гражданска дайнтай холбоотой байха юм гэжэ баталан хэлэхэ гээшэ буруу болохо байна. Эндэ олон юумэнһээ дулдыдаха — орон доторхи, мүн уласхоорондын оршондохи хүсэнүүдэй тэнсүүриһээ, революционно ангинуудай хэр зэргын эмхитэй ба мэдэрэлтэй байһанһаа, хархис ангинуудай эсэргүү хүсэнэй хэр зэргын байһанһаа дулдыдаха юм. Россин пролетариадай өөрынгөө орон дотор революционно эрид хубилалта хэжэ байхадань империалистическа гүрэнүүдэй нэгэдэмэл фронт тэрээндэ эсэргүү байһан юм. Мүнөө бусад оронуудтахи түрүү хүсэнүүд энэ талаар үлэмжэ зохид арга боломжотой юм. Мүн капиталистическэ оронуудташье мүнөө үедэ шэнэ эрхэ байдал бии болонхой. Эб найрамдалые, демократическа эрхэ сүлөөе, национальна бэеэ даанхай байдалые хамгаалха гэхэ мэтын асуудалнууд эдэ оронуудай политическэ тэмсэлэйнь эгээн шухала асуудалнууд боложо табигданхай. Иимэ эрхэ байдалай бии болоод байхада хүдэлмэришэн анги ба тэрээнэй политическэ партинууд демократическа үндэһэ һуури дээрэ нацын диилэнхи олонхиие — таряашадые, жэжэ буржуазиие, интеллигенциие, патриотическа үзэлтэй буржуазиин түлөөлэгшэдыешье хүрэтэр өөрыгөө тойруулан нэгэдүүлхэ дүүрэн арга боломжотой юм. Теэд энэнь хүдэлмэришэн ангиин илаха эрхэ нүхэсэлые хүнгэдхэдэг байна бшуу.

Тиигээд иимэшье эрхэ нүхэсэлнүүдэй бии болоод байхадань хархис хүсэнүүдэй ба сэрэгэй-политическэ машинын илангаяа шанга байһан капиталистическэ тиимэ хэдэ хэдэн оронуудта социализмда дамжан оролгын үедэ мүлжэгшэ ангинууд галзуу тэнэгээр эсэргүүсэн тэмсэхэ, тиимэһээ хүдэлмэришэн ангиин революционно тэмсэлынь тон хурса байха болоно. Гэхэтэй хамта, хархис хүсэнүүдэйнь, сэрэгэй-политическэ машинынь һулашаг байһан капиталистическэ бусад зарим оронуудта социализмда дамжан оролгын үедэ революци амгалан тайбанаар хэгдэжэ магад байна. Тусгаарлабал, парламентын олонхиие хүдэлмэришэн ангиин дайшалан абажа, тэрээниие үнэхөөрөө арадай парламент болгожо — тиигэжэ засагые хүдэлмэришэн ангиин амгалан тайбан ёһоор абахань магад юм. Пролетариадай, ажалша таряашадай, интеллигенциин ба бүхы прогрессивна арад зоной революционно ниитын суглаанда түшэглэһэн иимэ парламент хархис хүсэнүүдэй эсэргүүсэлгые хамха сохижо, общественые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгажа шадаха байна.

Хэзээшье, ямаршье ушарта зэбсэгтэ восстаниин, хүсэрхэлгэ ба гражданска дайнай тала баригшад хэбэртэйгээр коммунистнуудые коммунизмын дайсад харуулдаг. Энэ хадаа хүдэлмэришэн ангиие, тэдээнэй түлөөлэгшэд байһан коммунистнуудые дэмы тэнэгээр хардаһан ябадал мүн. Ниитын нэгэ формоһоо нүгөөдэдэнь дамжан ороходоо шадаал һаа, үбшэ багатайгаар дамжан орохо формонуудые коммунистнуудай ба хүдэлмэришэн ангиин шэлэдэг байһаниинь мэдээжэ. Нүхэр Хрущевой харуулһанай ёһоор тэрэ дамжан оролгын формонууд тодорхой—түүхэтэ эрхэ байдалһаа дулдыдаха юм. Гэхэтэй хамта, үлэмжэ амгалан тайбан гү, али үлэмжэ хүсэрхэлгын арга методүүд диилэнхидээ хүдэлмэришэн ангиһаа дулдыдахагүй, харин гартаа барижа байгаа угаа ехэ зөөри хогшолһоо, политическэ засагһаа ба бусад тусхай эрхэтэ байдалһаа һайн дураараа хахасаха хүсэлгүй мүлжэгшэ ангинуудай ямараар, хэды шэнээгээр эсэргүүсэһэн дээрэһээнь дулдыдаха байна.

ЦК-гэй тоосоото элидхэл дотор социал-демократическа партинуудта мүнөө үедэ манай партиин ямараар хандаха байһанай принципиальна хараа шугам хэлэгдээ.

Шэнэ дайнай аюултай тэмсэхын тулада арадуудай бүхы хүсэнүүдэй нэгэдүүлэгдэхэ ёһотой байһан мүнөөнэй оршон байдалда уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй таһаранги бай... шэгүйнь мэдээжэ. Социал-демокра... дүтэлүүлмээр тиимэ хэдэ хэдэн том... ажабайдалаар табигдана. Тиимэһ... талаар харилсаха, тэдэ асууда... толсохо ба хамта ажаллаха арга бо... гуулагдана. Эб найрамдалые, нацио... лөө ба демократиие хамгаалха гэхэ... нуудай мүнөөнэй эрхэ байдалда ... болгогдожо, хүдэлмэришэнэй хүдэ... бигдаад байһан дээрэһээ түбхын т... боломжо байгуулагдана. Капитал... оронуудта хүдэлмэришэн ниитын ву... римталан илгарха ябадал ехээр үз... демократическа партинуудай, хри... союзуудай ба бусад организацину... шүүдэй тон олонхинь эб найрамдал... болонхой.

Нэгэдэлэй үзэл бодол хүдэлмэриш... отрядуудые бүри ехээр эзэлжэ, эн... дүн асарха бэзэ гэжэ тухайлмаар. Г... даа зүн дэгээн бүтэхэ бэшэ, харин ... тээшэ манай, бидэ коммунистнуудай... oроһонһоо нилээд дулдыдаха байна.

Уласхоорондын имагтал шухала ... ЦК-гэй тоосоото элидхэл соо найру... ретическэ заабаринуудай удхашанар... ехэ байха юм. Тэдэ заабаринууд бо... нэ бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлэн жагс... удхашанартай байхань. бата бэхи эб... түлөө, мүлжэлгэһээ, дайн сэрэгһээ, ... национальна али бүхы дарлалтаһаа ... лөөлхэ ниитын шэнэ хүсэнүүдтэ, умх... капитализмые түрүү засаг түрөөр һ... тэмсэжэ байгаа бүхы түрүү хүсэнүү... үзүүлхэ байһаниинь дамжагтүй. (Н... шалга).

Партийно-эмхидхэлэй хү... шэнэ зорилгонуудай хэ... хүргэхэ

Нүхэдүүд! Парти болбол тоосоото... дотоодын хүгжэлтын асуудалнууд... эдэбхи үүсхэлтэйгээр шиидхэһэн ба... дам саашаа хүгжэлтын шухала эр... тиин эли тодоор харадаг дээрэһээ ... хэл гаргагдаһан байна.

Парти болбол ажахын, гүрэнэй ба ... ябуулгын элдэб һалбаринуудтахи ... эрид зоримгойгоор элирүүлээ. Парт... хэдэ хэдэн Пленумүүд дээрэ хүдө... ехээр дэбжээлгын, промышленност... һайжаруулгын үргэн ехэ програм... гаа. Парти болбол бүри ехэ оролдо... гахые, колхозуудай, МТС-үүдэй, со... шэлэн промышленностиин предпри... мэриие шэнэдхэн табихые ажал... эмхидхэлэй угаа ехэ хүдэлмэри хэ... үедэ манай орон дотор бэелүүлэгд... геэр иимэ айхабтар ехэ хэмжээ-ябу... дустриализацилгын ба коллективиз... сагһаа хойшо парти бэелүүлээгүй юм... лэхэдэ болохо. Орон доторхи тар... хоёрхон жэлэй турша соо 30 милли... болгожо—европейскэ хэдэ хэдэн гү... гын талмайн зэргын болгожо шада... тухай гэршэлнэб гэхэдэ, манай парт... гонуудые мүнөө шиидхэхэ шадалта... шэлнэ.

Партиин угаа ехэ хүдэлмэри аша ... дөө ажахын талаар орооһо таряа, ... туранууддай үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ, ... жөөхэ хэрэгтэ түрүүшын ехэ алхам ... гоо ургажа байгаа эрилтэнүүдые ... гээр хүдөө ажахын продуктнуудые ... ойрын жэлнүүдтэ эрид ехэдхэхэ ар... бии болгогдоо. Промышленностиин ... жэлэй түсэбые дүрбэн жэл дүрбэ һ... һэн ушар манай арадай ажахын эн... угаа ехэ резервнүүдэй элирүүлэн ... һаниие харуулна.

Бидэнэр туйлаһан амжалтануу... асари ехэ шэнэ зорилгонуудые ур... даха болообди. Бидэнэр хадаа бүхы ... үндэһэ һуури болохгшо хүндэ про... түргэн темпээр хүгжөөхынгөө хажуу... зүйлнүүдые үйлэдбэрилгые түргөөр ... тын баялигые нилээд арьбадхажа, ... дээрэ арад ниитын ажана байдал... һайжаруулжа шадаха байнабди. Эг... нууд зургаадахи табанжэлэй түсэб ... Директивэнүүдэй проект дотор таб... гаадахи табанжэлые бэелүүлээд ... листическэ экономикодо шэнэ ехэ ам... лагдаха, арадай хэрэглэлэй зүйлнү... бэг болгохо, коммунизм байгуулха ... орон шэнэ ехэ алхам хэхэ байнал.

Нүхэдүүд! Зургаадахи табанжэл ... нүүдэй ажаһуудал ба ажабайдалые ... һайжаруулха тушаа партиин Центр... дэй хараалһан хэмжээнүүдые совет... хүхюунээр, ажалай шэнэ эдэбхи ү... байна. Тэдэ хэмжээнүүд тухай нүхэ... һэн. Тэдэ хэмжээнүүд гэхэдэ: зургаа... дэ бүхы хүдэлмэришэд ба албаха... часай ажалай үдэр тогтоохо, нүүрһэ... рудно промышленностьда, газар д... лэгшэ, гол шухала мэргэжэлэй хүдэ... рэшэлэн бага наһатанда,—салингые... гонгүйгөөр зургаан часай ажалай ... тон ойрын сагта субботын ба һайнд... үдэрнүүдтэ ажалай үдэрые хоёр ча... бага салин абадаг хүдэлмэришэд б... дай салингыень ехэ болгохо, пенсио... хэрэгые гуримшуулха, табадахи т... орходоо хоёр дахин ехээр гэр байра... га эрид ехэдхэхэ, столовонууд болон ... эрилтэнүүдые хангадаг бусад эмхи... хүдэлмэриие һайжаруулха гэхэ мэтэ ... жээ-ябуулганууд советскэ хүнүүдэй ... лые улам һайжаруулна. Ажалшад ... этигэл найдабари бологшо ерээдүйн ... тухай, ажалай ветерануул тухай, э... бүүд тухай, хүн бүхэн тухай социа... шествода заншал болоһон ёһоор па... харал оролдолго гаргана.

Хараалагдаһан эдэ хэмжээ-ябуулга... лын саана тон ехээр халсэнэ. Бүхы ү... бидэнэртэй хамта баясана. Гэхэтэй ... дурагүйшье хүнүүд бии юм. Советскэ... жэлэй түсэбэй толилогдоходо зари...

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюур...

Съ[illegible]ветскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд

Нүхэр М. А. СУСЛОВАЙ үгэ

(Үргэлжэлэл)

...раа гутаһан байна. Советскэ ээлжээтэ ...й дүүргэгдэхэ байһандань эдэнэр һэжэг- ...нэнние мүнөө бүгэдөөрөө мэдэрнэ. Тии- ...рые ондоо юумэн айлгана. Энээн тухай Верховно судэй гэшүүн У. Дуглас һая сэхэ ...э һэн. «Хэрбээ Росси,—гэжэ тэрэ бэшэ- ...ншье жэлэй турша соо эбтэ амгаланаар ...даа һаа, орон доторoo ажабайдалайнгаа ...н ехээр дээшэлүүлжэ шадаха байна. Тии- ...р болбол Азида, тэрэшэлэн Европодо ...үлөө үзүүлжэ шадаха. Хүхюун, амгалан ...лбаран бадарагша Росси болбол уласхоо- ...ын түбэгтэй проблемэ болохо бшуу».

... Дуглас социальна хоёр системэнүүдэй ...мическа мүрысөө хэлгэһээ һанаагаа ехээр ...гээд бидэнэр тэрээнэй һанаа заһаха хү- ... Амгалан тайбан, һалбаран бадарагша ...бол бүхы дэлхэйдэхи жиирэй ажалша хү- ...уласхоорондын түбэгтэй проблемэ» яаха- ...олохогүй юм гэжэ зүбхэн ажаглаха хэрэг- ...эй хүнүүд болбол Советскэ Союзай ажал- ...жалтануудые, эб найрамдалай, демокра- ...циализмын агууехэ хэрэгэй илалта гэжэ ...тоолодог байна. **(Удаан альга ташалга).**

...темэнүүдэй эбтэй экономическа мүры- ...хала шатань зургаадахи табанжэл болохо ...шатын онсо илгаатай талань юуб гэбэл, ...продукци үйлэдбэрилгээр капиталисти- ...хүгжэнги оронуудые хүсөөд, ахижа ...н—СССР-эй гол экономическа зорилгые ...богони болзорнуудта шиидхэхын тулада ...ы эрхэ нүхэсэлнүүд советскэ орондо мү- ...

...тулада арадайнгаа бүхы ажахые техни- ...дэдэ, шэнэ хэмжээндэ үргэхэ, ажалай ...орьтойгоор дээшэлүүлхэ ёһотойбди. ... мүнөө үедэ капитализмтай хэгдэхэ мү- ...оциализмда түрүү һуурние хангахын ту- ...эй эгээл шухала юумэн болоод байна. ...йлэдбэриин экономикын асуудалнууд ... хэзээнэйхиһээ ехэ удхашанартай болон-

... хүтэлбэри, министерствонүүдэй, пред- ...ай, колхозуудай, МТС-үүд ба совхозуу- ...рилэгшэдэй хүдэлмэри шэнэ хэмжээндэ ...ёһотой.

... эрхэ байдалда партийна организаци- ...лмэридэшье ехэ эрилтэнүүд табигдаха

...арти болбол өөрынгөө XX съездтэ хэзээ ...ээ нягта жагсаалтайгаар, нэгэдэнгээр ...тиин политическэ зүб хараа шуғам, ажал- ...туһын түлөө тэрээнэй хэдэг ажал-ябуул- ...шэгүй шадал партиие тойруулан совет- ... хэзээ хэзээнэйхиһээ нягтаар жагсаагаа, ...ээн ангиин ба таряашадай холбоо бари- ...й оронoй арадуудай агууехэ эбдэршэгүй ...саас улам бүри бэхижүүлээ.

... идейнэ ба эмхидхэлэй нэгэдэл болбол ...сэ шадалай, бата бэхи байлгын гол эрхэ ...ээнтэй нэгэн хамта, амжалтануудайнь ...н болоно. Коммунистическэ парти бол- ... зэргэнүүдэй нягта нэгэдэлтэй байһа- ... лэ дотоодын ба гадаадын политикын ...дые амжалтатайгаар шиидхэжэ, ажа- ...льтурна байгуулалтые хүтэлбэрилжэ ша- ...

... зохёоһон партийна ажабайдалай нормо- ...артийна хүтэлбэриин ёһо гуримууд пар- ...съездын урда тээ олон ушарта хазагай- ...ар байгаа һэн. Тиигээд тэрээнэй болюу- ...ушар партиин нэгэдэлые бэхижүүлгэдэ, ...үсхэл эдэбхине, дайшалхы шадабарине ...эдэ ехэ гэгшээр туһалһан байна.

...м-ленинизмын шэнжэ шанарта харша, ... хүнүүдтэ шүтэхэ теори ба практика пар- ...съездын урда тээ дэлгэрэнги байһан юм. ...тийна эмхидхэлэйшье, идеологическашье ...ээ нилээд хохидол үзүүлдэг байба. Иимэ ...тика болбол арад олониитын үүргые ба ...ргые багадхадаг, хамтаараа хүтэлбэрил- ...гүй, парти доторой демократиие эбдэдэг, ...шүүдэй эдэбхи үүсхэлые доошонь дара- ... хүнүүдэй ажалда хиналтагүй, харюусал- ...гоороо ошоһон ябадал бии болгодог, ...л ба өөрыгөө шүүмжэлгые дэлгэрүүлгэдэ ...г, асуудалнуудые нэгэ талаһаань абажа, ...алдуутайгааршье шиидхэхэ ябадал гарга- ...

...раа хүтэлбэрилгын ленинскэ ёһо туримые ... хадаа партийна байгуулалтын эгээн шу- ...нэ һууринуудые һэргээһэн ябадал болоно. ...өөрөөшье, манай парти болбол эдэбхи үүс- ..., габшагай организаци мүн ха юм. Хам- ...бэри, партийна органуудай һунгагдамал ...гоо хэдэг байха ёһон, шүүмжэлэл ба ...шүүмжэлгэ—эдэ бүгэдэ хадаа үүсхэл гар- ...лада, хүдэлмэридэхи алдуу эндүүнүүдые ...н, тэдэниие үгы хэхэ замуудые олохын ...оммунистнуудай эдэбхиие хүгжөөн дэлгэ- ...тулада шухала эрхэ нүхэсэлнүүд мүн.

... эхилээд партийна эхин организацинууд ... бүхы шатануудта хамтаараа хүтэлбэрил- ...мүнөө үедэ амжалтатайгаар һөөргөө һэр- ...байна. Улам бүри ехээр дэлгэржэ байгаа ...л ба өөрыгөө шүүмжэлгэ, партийна орга- ...ухалын шухала асуудалнуудые үнэхөөрөө ...зүбшэн хэлсэдэг ба шиидхэдэг ябадал ...йда гэршэлнэ. Хамтаараа хүтэлбэрилгын ... Центральна Комитет дотор хүсэдөөр да- ...гдээ гэжэ заахаашье һэжэглэлгэгүйгөөр ...лохо. Коммунистическэ общество байгуу- ...шиидхэхы участогуудтай нягта холбоотой, ...наар ажалладаг партийна үргэн ехэ ...ошо ЦК-гэй саг саг соогоо болодог Пле- ...ажан шухалын шухала бүхы асуудал- ...гдэнэ. Марксизм-ленинизмда түшэглэ- ...тральна Комитедэй коллективнэ дүй ...рти ба оронние зүбөөр хүтэлбэрилхэ яба- ...нэй зэргэнүүдэй эбдэршэгүй нэгэдэлые ...айна. **(Альга ташалга).**

...эн хүнүүдтэ шүтэхэ хорото теори ба ... бүримүһэн үгы хэхэ, хамтаараа хүтэл- ...ёһо гуримые бүхы партийна органуудай ...дэ наряар сахиха шухала. Партийна хү- ...гшэ бүхэн партиин нэгэдэлтэй байлгын, ...ка зохёожо тэрээнэй амжалтатайгаар ...н, кадрнуудые зүбөөр хүмүүжүүлгын, бү- ...на хүдэлмэриие улам дээшэлүүлгын шу- ...хала эрхэ нүхэсэл болохо хамтаараа хү- ...н ёһо гуримые бүрин түгэсөөр ойлгохо

Партиин нягтарал, эмхидэл, дайшалхы шадабаринь тэрээнэй гэшүүдһээ олон ушарта дулдыдаха байна.

Парти болбол дуратайл хүниие өөрынгөө зэргэдэ абадаггүй юм. Тэрэ хадаа эгээн түрүү, эгээн эдэбхитэй хүнүүдые суглуулжа абадаг, тэрэ хадаа ажалябуулгынгаа али нэгэн шатада ямар зорилгонуудай табигдаад байһые хараадаа абажа, партида абалгын хэрэгые тааруулан ябуулдаг байна. Индустриализациин, хүдөө ажахые коллективизацилгын үедэ партида диилэнхинь хүдэлмэришэд ба таряашад абтадаг байгаа. Дайнай үедэ партида диилэнхидээ фронтын түрүү талада дайлалдажа ябаһан хүнүүд абтадаг байгаа. Мүнөө материальна зөөри баялигые эрид ехээр үйлэдбэрилдэг болохо зорилго табигдаад байхада, тэдэ зөөри баялигуудые улаан гараараа хэжэ байдаг — хүдэлмэришэд ба колхозникуудые түрүүшын ээлжээндэ партида абабал, зохистой байха гэжэ хэлэһэнэйшье хэрэг бии аал. **(Альга ташалга).**

Партида абалгын хэрэг ямар байнаб? Һүүлэй хоёр жэл соо партида абтагшадай дунда урда урда жэлнүүдэйхидэ орходоо хүдэлмэришэд ба колхозникууд олон болонхой.

Гэхэтэй хамта, олон партийна организацинуудта партида абтагшадай дунда хүдэлмэришэд ба колхозникууд тон үсөөн байха юм. Тиихэтэй хамта, адли арга боломжотой байгаад, зарим парторганизацинууд хүдэлмэришэд ба колхозникуудые бэшэ парторганизацинуудта орходоо үсөөнөөр абадаг байна. Свердловско ба Новосибирскэ областьнууд промышленностиингаа талаар адли шахуу юм. Зүгөөр, 1955 ондо Свердловско парторганизацида партида абтагшадай дундаһаа хүдэлмэришэд 47,2 процент, харин Новосибирскэдэ — 32,2 процент болоно. Омско областьдо партида абтагшадай дундаһаа колхозникууд 31,7 процент, Сталинградскада—оройдоол 11,4 процент болоно. Тиигээд Свердловскынхидо орходоо Новосибирскэ областьдо хүдэлмэришэдые, Омскынхидоо орходоо Сталинградска областьдо колхозникуудые үсөөнөөр абаһые юугээр тайлбарилхаб? Партида абалгын асуудалнуудта Новосибирскэ ба Сталинградска областьнуудай партийна организацинуудай хайша хэрэгээр хандаһанһаань бэшэ ондоо юугээршье тайлбарилагданагүй. Энэ мүн бэшэшье хэдэ хэдэн партийна организацинуудта хабаадана.

Парторганизациин гэшүүдэй составһаа ажал хэрэгэй амжалта нилээд дулдыдаха байһаниинь мэдэхэ хэрэгтэй. Партийна организацинууд болбол КПСС-тэ абалгые тааруулха хэрэгтэ эрилтэсэ дээшэлүүлхэ, партида абтагшадай дунда хүдэлмэришэд ба колхозникуудые ехээр олошоруулха ёһотой.

Эмхидхэлэй хүдэлмэриин удхашанар тухай, эгээл тэрэ хүдэлмэриһөө ажал хэрэгэй амжалта, зургаадахи табанжэлэй ажахын угаа ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэ түбхын түрүүндэ дулдыдаха байһан тухай хэлээд яахаб. Тиимэһээ илангаяа районуудта хүтэлбэриин хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ тухай асуудал иимэ шангаар табигдана гээшэ.

Нүхэр Хрущев өөрынгөө элидхэл дотор нютагуудтахи хүтэлбэрилхы партийна органуудай хүдэлмэриин арга методүүдтэ горьтой дутагдалнуудые элирүүлһэн байна. Тэдэ дутагдалнууд гэхэдэ, юрэнхыгөөр, канцеляриһаа хүтэлбэрилхэ, ажахые хүсэд һайса шэнжэлэнгүйгөөр хүтэлбэрилхэ, дутагдалнуудые усадхаха ба бэрхэшээлнүүдые дабаха хэрэгтэ, түрүүшүүлэй, шэные һанаашалагшадай дүй дүршэлые, наукын туйлалтануудые, промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ хүн зоноор эмхидхэжэ шадахагүй ябадал болоно.

Хүтэлбэриин канцелярска албан хойрог арга методые шууд усадхаха гэжэ ЦК-гэй эриһэнэй һүүлээр обкомууд, крайкомууд, горкомууд, райкомууд ажал хүдэлмэреэ нэгэ бага һайнаар ябуулдаг болоо, заседанинууд ба зүблөөнүүдэй тоо хороо. Партийна хүдэлмэрилэгшэд предприятинуудта, МТС-үүд ба совхозуудта урдыхиһаа олоор ябадаг, тэндэхи ажал хүдэлмэриие заһан табихаяа оролдодог болоо. Гэбэшье, энэ талаар үшөөл бага юумэ хэгдээ. Ниитэ зоной дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхын орондо хүдэлмэрилэгшэдынь суглаа хураал хэжэ, саарһа эреэлжэ, ехэнхи сагаа барадаг — тиимэ партийна органууд мүнөөшье үсөөн бэшэ бии байһаниинь тэмшэлтэй. Иимэ ажалһаа ямар үрэ гарахые таажа мэдэхэнь бэрхэтэй бэшэ. Хүнүүдэй суглаа хураал хэжэ һууxада, ажал хэрэг урагшаа ябадаггүй ха юм. Белоруссиин Витебскэ областиин Меховскэ райкомой секретарь нүхэр Игнатенко үнгэрһэн партконференци дээрэ иигэжэ хэлээ һэн: «Манай ба мантай зэргэлжэ байтаа бусад хэдэн районууд гээгдэнги гэжэ элдэб суглаа зүблөөнүүд дээрэ шүүмжэлэгдэһээр 10 жэл болобо. Энэ үе соо райондомнай райкомой 19 секретарьнууд, райгүйсэдкомой 6 түрүүлэгшэнэр һэлгэгдээ. Ажал хэрэгэй али зэргэ байһые шалгажа үзэхын тулада районд омнай 9 комисси ерэжэ хүдэлһэн байна. Гэбэшье, районнай мүнөөшье гээгдэнги байһан зангаараа. Бодото дээрэнь абабал, райондо туһалха тодорхой асуудалнуудые партиин обкомшье, облгүйсэдкомшье шиидхэдэггүй юм».

Саарһа ехээр эреэлдэг заншал тэрэшэлэн партийна эхин организацинуудташье бии болодог. Тиихэдэ энэнь суглаа зүблөөнүүдэй «дэлгэрэнгы протоколнуудые», элдэб эсын тоо мэдээнүүд, справканууд гэхэ мэтые эридэг партиин райкомуудай туһаламжаар хэгдэдэг байна. Тэрээнэй эсэстэ партийна эхин организациин секретарь болбол хүн зоной дунда хүдэлмэри ябуулха бэшэ, харин саарһа бэшэхэ хэрэгтэ эгээ ехэ анхаралаа табижа, хамаг сагаа хаядаг байха юм.

Нэгэ тиимэ секретариин—Азербайджанска ССР-эй Шамхорско районой Кировэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Рустамовай хүдэлмэриие жэшээ болгожо хаpуулая. Тэрээнэй стол, этажеркэ дээрэнь канцелярска данса ба тетрадьнууд угаа олоороо обоолоотой хэбтэдэг. Тэрэ хадаа партгруппануудай хүдэлмэриие, эхэнэрнүүдэй дунда ябуулагдаһан хүдэлмэриие, залуу коммунистнуудтай хэгдэһэн хүдэлмэриие, комсомольско организацида туһалһанаа, мэдүүлэл ба гомдолнуудые, коммунистнуудта үгтэһэн даалгабаринуудые, партийна-гэгээрэлые бүридхэхэ, урлаһайханай самодеятельностиин хэрэг бүридхэхэ дансануудые хүтэлдэг байна. «Ханын газетэнүүд», «Дайшалхы хуудаһанууд», «Малажалдахи мүрысөөн», «Таряанажалдахи мүрысөөн», «Һуулгагдаһан модонуудай һайн нүхэд» гэхэ мэтын гаршагтай дансанууд тэрээндэ бии юм. «Агитаторнуудай хүдэлмэриие бүридхэхэ журнал», «Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин бүридхэл», «Агитаторнуудта үдэр бүри үгтэдэг даалгабаринууд» гэһэн гурбан дэбтэр соо агитаторнуудай хүдэлмэри бүридхэгдэдэг. Энэ обоо онги саарһа эреэлхын тулада али зэргын ехэ саг ошодог байһыень таанар мэдэнэт. Саарһа эреэлэлгэ секретариие эмхидхэлэй бодото хүдэлмэриһөө эрхэбэшэ һаатуулдаг байнал. Гэхэтэй хамта, энэ колхоздо һаалишад ба мал адуулагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри оройдоошье ябуулагдадаггүй. Фермэнүүд дээрэнь механизаци оройдоо үгы, хүдэлмэриин үдэрэй гурим, мал эдеэлүүлхэ рацион үгы юм. Малажалай ашаг шэмэ тон бага: жэл соо дунда зэргээр үнеэн бүриһөө оройдоол 484 литр һүн һаагданхай. Гэбэшье, секретариин дансануудһаа һүн оройдоошье һаагдадаггүй, тэдэ дансануудынь яаха аргагүй һубай байшоо. **(Энеэлдэн, альга ташалга).**

Партийна аппарадай хүдэлмэриие нягталан һайжаруулха, канцелярска арга методые эсэстэнь хүрэтэр үгы болгохо ёһотой. Партийна организацинууд болбол олониитэтэй ябуулха хүдэлмэридэ гол анхаралаа табиха, ажал хэрэгээ эрхэбэшэ һайнаар мэдэжэ, ажахын хүтэлбэриие тодорхойтоор бэелүүлхэ, түрүү дүй дүршэл ба наукын туйлалтануудые пропагандалха ба бүхы предприятинуудай, колхозуудай, МТС, совхозуудай хүдэлмэридэ нэбтэрүүлхэ ёһотой.

Партийна аппарадай үсөөншье һаа, мэргэжэл ехэтэй хүдэлмэрилэгшэдһөө бүридэнхэй байхын тулада партийна аппарадай штадуудыешье хороохо шухала. Центральна Комитет өөрынгөө аппарадые 25 процентээр хороогоо. Тиигээд саашадаашье хороогдохо бээз гэжэ һанагдана. Энээнэй удаа тээ крайкомуудай, обкомуудай, союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудай, партиин горкомууд ба райкомуудай аппарадые хороохо хэрэгтэй. Тиибэл тэдээнэй ажалынь улам һайжарха байна.

Гражданска зургаануудтахи политотделнүүд тухай энээнтэй холбуулан хэдэн үгэ хэлэхэмни. Политотделнүүд хадаа байгуулагдаад байһан газарнуудтаа саг саг соогоо һайн үүргэ дүүргэһэн байгаа. Гэбэшье, мүнөө болоходо тэдэнэр тэрэ һайн үүргэеэ багаар харуулна, территориальна партийна органуудай хэдэг хүдэлмэриие дабтана. Түмэр замай транспорт дээрэхи техническэ гээгдэл тухай нүхэр Хрущев зүбөөр хэлэһэн байна. Энэ гээгдэлэй түлөө замуудай политотделнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй баһал харюусалгатай байһаниинь мэдээжэ. Эгээл тэдэнэр хадаа түмэр замай транспортын техническэ гээгдэл тухай асуудал табиха ёһотой байгаа. Тиигээд транспорт дээрэ техническэ прогресс туйлая гэжэ тэдэнэр хэлэдэг, бишыханааршье абяа гарадаг байгаа гү? Үгы. Тиимэһээ тэдэниие болюулха тухай асуудал табигдаха болоно ха.

Идеологическа хүдэлмэриин ажабайдалтай холбоогүйгөөр хэгдэжэ байһан эндүүтэй байдалые зайсуулха

Нүхэдүүд! ЦК-гэй тоосоото элидхэл соо нүхэр Хрущев партийна организацинуудай идеологическа хүдэлмэриие али бүхы талаарнь шэнжэлэн харуулаад, тэрээнэй мүнөө үеын гол дутагдалые элирхэйлһэн байха юм. Бодото ажабайдалһаа таһарангя байдал, коммунистическэ байгуулалтын түрүү, ажабайдалаар шалгатдамал жэшээнүүдые ниитэлэн, арад зоной дунда тараажа шадахагүй ябадал, манай урагшаа дабшалтада һаад хэжэ байгаа муу үзэгдэлнүүдтэй тэмсэхэ хэрэгтэ тэрээнэй багаар эдэбхи гаргадаг ушар идеологическа хүдэлмэриин гол дутагдалынь болоно гээ һэн. Энэ хадаа зүб зүйтэй шүүмжэлэл мүн.

Парти болбол идеологическа хүдэлмэриие коммунистическэ байгуулалтын талаар бүхы ажал-ябуулгынгаа таһаршагүй хубинь гэжэ тоолодог байна. Тэрэ хүдэлмэриин гол зорилгонь—коммунизм байгуулха хэрэгтэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бодото туһаламжа үзүүлхэ, олониитын социалистическэ мэдэрэлые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ, хүнүүдэй ухаан бодолдохи капитализмын үлэгдэлнүүдтэй, буржуазна идеологи ба моральтай һуларшагүй шанга тэмсэл ябуулха, ажалшадые, хамагай түрүүн хүтэлбэрилхы кадрнуудые марксистско-ленинскэ һургаалаар зэбсэглэхэ, энэ һургаалые творческо ёһоор хүгжөөхэ ябадал болоно.

Гэхэтэй хамта, манай идеологическа хүдэлмэри эдэ ехэнүүд зорилгонуудые шиидхэлгэдэ һулаар шэглүүлэгдэнхэй, олон ушарта дэмы хооһоноор ябуулагдадаг, үнинэй мэдээжэ найруулганууд ба заабаринуудые сээжэлдэхэ ябадал боложо, заримандаа ажабайдалһаа таһаранги хубхай хооһон сээжэлдэгшэдые, номнолшодые хүмүүжүүлэн бии болгодог байна.

Пропаганда хадаа мүнөөнэй асуудалнуудта багаар анхаралаа табидаг аад, үни үнгэрһэн, түүхын удхашанартай болоһон юумэндэ анхаралаа ехээр табидаг байгаа. Тиигээд, манай партиин түүхые ямараар заадаг байгааб гэхэдэ, мүнөөнэй асуудалнуудые зүбөөр ойлгоходо түүхын дүй дүршэлнүүдэй туһалдаггүйгөөр, — тиимээр заадаг байгаа. Экономическа эрдэм ухаание, түрүү хүдэлмэришэдэй, инженернүүдэй, колхозникуудай, түрүү предприятинуудай, колхозуудай, совхозуудай, бригадануудай дүй дүршэлые тайлбарилан дэлгэрүүлхэ хэрэг муугаар табигданхай.

Тиигээд байхада юун болоноб гэхэдэ, партийна гэгээрэлэй талаар һуралсажа байгаа хэдэн миллион коммунистнууд народникуудай, экономистнуудай, бундовецуудай алдуутай хараа бодолые хэдэн жэлэй турша соо удаа удаагаар үзэдэг байгаа. Гэбэшье, хүнүүдэй ухаан бодолдохи капитализмын үлэгдэлнүүдтэй манайда яажа тэмсэхэб гэжэ, үзэл сурталай талаар уласхоорондын оршондохи манай мүнөө үеын дайсадые яажа элишэлэн сохихоб гэжэ үзэдэггүй, үлэмжэ ашаг ехэтэйгээр ажал хүдэлмэреэ ябуулхын, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын, материальна зөөри баялигые бүри ехээр гаргадаг болохын, коммунистическэ байгуулалтын бусад зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тулада манай орондо боложо байгаа экономическа процессүүдые, шэные һанаашалагшадай, түрүү предприятинуудай, колхозуудай дүй дүршэлые, наукын туйлалтануудые шэнжэлэн үзэдэггүй байгаа.

Иимэ байдалай зохисогүй байһыень жиирэйшье олон коммунистнууд мэдэдэг юм. Сталинградска областиин Михайловска МТС-эй комбайнер нүхэр Игнатов энээн тухай ехэ һайнаар иигэжэ хэлээ һэн: «Партиин түүхые 13 жэлэй турша соо кружогто үзэжэ байнаб. Тиигээд пропагандистнууд болбол манда Бунда тухайда 13-дахяа хэлэһээр. Тиигээд Бундые шүүмжэлхэһээ ондоо тиимэ шухала хэрэг манда үгы юумэ аал? **(Энеэдэн).** Манай МТС-эй, районой, областиин хэрэгүүд бидэниие һонирхуулна. Бидэнэр мүнөөнэйнгөө, ерээдүйнгөө байдалые мэдэхэ һанаатайбди. Гэбэшье, манай пропагандистнууд болбол народникуудай ба бундын хэрэгүүдтэ айхабтар ехээр худхашоод, тэрээнһээ яашье һалажа ядашанхай». **(Энеэдэн, альга ташалга).**

Тиимэ болохолоороо партийна пропаганда болбол дайшалхы большевистскэ шанараа гээн татажа эхилһэн байна.

Манай пропагандистнуудай олонхинь социалистическэ үйлэдбэриин экономикын асуудалнуудые һулаар мэдэдэг. Олон ушарта үйлэдбэриие мэдэдэггүй гү, али үйлэдбэри тухай миил юрэнхыгөөр мэдэдэг хүнүүд пропагандистнуудые хүтэлбэрилдэг ба хүмүүжүүлдэг байна. Тээд, яаха ёһотой гээшэб? Яахаб гэбэл, пропагандын хэрэгтэ, илангаяа экономическа эрдэм ухаание дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ манай ажахын, партийна, советскэ хүтэлбэрилэгшэдые эрид шууд хабаадуулха хэрэгтэй.

Пропагандистнуудта эрилтэеэ шангадхаха шухала. Тэдээнэй тоогой түлөө оролсохогүй, харин ажахын ба культурна байгуулалтын бодото зорилгонуудтай манай пропагандые холбожо үнэхөөрөө шадаха хүнүүдые шэлэн олохо хэрэгтэй.

Хэрбээ партийна органуудай пропагандистнуудтай хүдэлмэри ябуулаагүй һаань, тон шухала зорилгонуудые тэдээндэ заажа үгөөгүй һаань, тэдээндэ зүбшэл үгэжэ, тодорхой материал ба баримтануудые хэлэжэ үгөөгүй һаань, ямаршье һайн пропагандистнууд, «мохооршохо», «хаташаха» зэргэтэй гэжэ ойлгон, пропагандистнуудтай саг үргэлжэ хүдэлмэри ябуулжа байха шухала. Пропагандистнуудые һургаха ба мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хэрэгые тэдэниие промышленностиин ба хүдөө ажахын талаар шухала эрдэмтэй болгохоор шэнэдхэн табиха хэрэгтэй.

Гансашье манай пропаганда бэшэ, мүн теоретическэ фронтошье бодото ажабайдалһаа нилээд гэгшээр таһаранхай ба гээгдэнхэй байһаниинь гэмшэлтэй.

Экономическа наукануудые жэшээ болгон абая. Мүнөө үедэ манай обществын экономическа хүгжэлтын гүн гүнзэгы процессүүдые шэнжэлэн үзэлгэ болбол марксистска ухаан бодолые шэнжэлхэ ба хүгжөөхэ, гол шиидхэхы шэглэл байха ёһотой. Тиигээд, партиин революционно үнгэрһэн үеын дүй дүршэлые гү, али марксистско-ленинскэ философиие үзэлгэдэ анхаралаа һуларуулха гэһэн удхатай юумэн энэмнай болоно бэшэл. Гэбэшье, экономическа наукые шэнжэлэн үзэхэдэ ба зохёон найруулгада гол анхаралаа табихаар болоһон тиимэ шатада советскэ обществын хүгжэлтэ хүрэжэ ерээд байна. Юуб гэхэдэ, социалистическэ экономикын хүгжэлтын объективнэ хуули ёһонуудые мэдэжэ абалга хадаа нэн түрүүн коммунизм байгуулалгые түргэдхэхын тулада эдэ хуули ёһонуудые хэрэглэхэ арга боломжо олгохо байна.

Энэ талаар ехэ һайн юумэн гэхэдэ—политическэ экономиин учебнигэй гараһан ябадал болоно. Тиигээд гансал учебник бага бшуу. Экономическа процессүүдые творческо ёһоор шэнжэлһэн научна горьтой һайн зохёолнуудай үшөөл үсөөн байһаниинь гэмшэлтэй.

Зарим экономистнууд өөрынгөө зохёолнуудта ехэшэг алдуунуудые гаргаһан байна. Хүндэ промышленностиин хүгжэлтын темпые удаарууха хэрэгтэй гэһэн, марксизмда харша үзэл тараажа байһан тулюур экономистнуудай алдууе партимнай заһаха ушартай болоо һэн. Социализмын үедэ техникын моральна хуушаралга гэһэн категориие экономистнуудай арсаһан ушар ехэхэн хохидол ушаруулаа. Энэ арсалтань техникэдэ хойшоо татагалзаһан, консерватизм баримталһан ябадалые теоретическэ талаарнь зүбтүүлхэ гэһэн удхатай болоно.

Экономистнууд болбол социалистическэ үйлэдбэридэ үнэ сэнгэй хуули ёһоной ямараар нүлөөлдэгые муугаар шэнжэлэн үзэнэ. Элдэб эсын үлүү гоёолтонуудта дашуурижа манай архитекторнуудай арад зоной мүнгые тоогүйгөөр гаргашалдаг, центнер орооһон, мяхан юутэ болоноб гэжэ МТС ба колхозуудта заримдаа тоолодоггүй ябадал үнэ сэнгэй хуули ёһоной манай ажахыда тодорхойгоор хайшан гэжэ нүлөөлнэб гэһэн асуудалнуудые экономистнуудай шэнжэлэн зохёогоогүй дээрэһээншье баһал болоһон байна.

Арадай ажахын энэ тэрэ һалбаринуудай экономикын асуудалнуудые научна ёһоор шэнжэлэн тодорхойлолго задагай зайдан байдалтай. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин экономикые шэнжэлэн үзэхэ ёһотой Научно-шэнжэлэлгын дүшэ гаран эмхи зургаанууд СССР дотор бии юм. Гэбэшье, колхозуудай ба совхозуудай айхабтар баян дүй дүршэлые ниитэлхын тулада тэдэнэр тон бага юумэ хээ. Хүдөө ажахын экономико тушаа, мүн промышленностиин экономико тушаа учебникуудые хэблэн гаргалга туйлай ехээр унжагайруулагдана.

Мүн философиин талаар абажа үзэбэл, манай ажабайдалай, коммунистическэ байгуулалтын тон шухала зорилгонуудһаа теоретическэ ухаан бодолой таһаранги ябадал үзэгдэнэ.

Түбхын түрүүн бодото байдалһаа экономистнуудай ба философуудай зарим хубиин таһарһан дээрэһээ хубхай хооһон сээжэлдэлгэ ба номнолго үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Сээжэлдэлгэдэ дуратайшуул хэрэгтэйшье, хэрэггүйшье газарта цитатануудые хэлэхэһээ гадна, өөһэдынгөө зүб бурууе практикаар шалгадаггүй, харин али нэгэн асуудалаар ехэшүүлэй хэлэһэн үгые баримталдаг байна. Эгээл энэнь хооһон сээжэлдэлгэ гэдэг хорото үбшэнгэй уг шэнжэнь байха юм. Тиимэ уладууд бодото тодорхой ажабайдалые шэнжэлэн үзэхэ абьяасгүй болошодог. Цитатануудые шэлэжэ олоод лэ, тэдэнээ тааруулжа бэрхээр хэрэглэхэһээ ондоо юушьегүй зонууд болшонхой. Цитатаһаа заахананаршье хазагайралга хадаа эрдэмын үндэһэ һууринуудые һэжэглэн шалгаһан ябадал гэжэ тоологдодог. Сээжэлдээндэ дуратай хүнүүдэй иимэ ажал үрэгүй байхаһаа гадна, хоротойшье байдаг. **(Альга ташалга).**

Хооһоор сээжэлдэхэ ба номнол хэхэ ябадалай дэлгэрэлгэдэ ганса нэгэн хүндэ шүтэхэ ябадал ехээр туһалһан байһаниинь һэжэглэмээр бэшэ. Ганса нэгэн хүнүүдые шүтэхэ дуратайшуул зүбхэн лэ ганса нэгэн хүнүүд болбол марксистска теориие хүгжөөн дэлгэрүүлээ юм гээд, тэдээниие бүримүһэн урдаа барадаг байгаа. Тээд бэшэ жиирэй хүнүүд тэдэ ганса нэгэн сэсэщүүлэй бии болгоһон юумые зүбхэн лэ ойлгожо абаха ба тараан дэлгэрүүлхэ ёһотой хэбэртэйгээр хэлэгдэдэг һэн. Тиимэ болохолоороо, революционно теориие хүгжөөлгэдэ манай партиин хамтын һанаа бодолой үүргэ, ахадуу партинуудай үүргэ, арад олониитын хамтын дүй дүршэлэй үүргэ тоогдодоггүй байгаа.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд

Нүхэр М. А. СУСЛОВАЙ үгын түгэсхэл

Парти болбол хоонон номнолые хэзээшье тэсээгүй юм. Тиигээд мүнөө үедэ тиимэ хоонон номнолтой иланагаа хурса тэмсэл ябуулагдана. Манай саг үедэ марксизмые творческоор хүгжөөлгын зорилго айхабтар ехэ шухала удхашанартай болонхой. Манай орон дотор коммунизм байгуулжа, арадай демократиин оронуудта социализм байгуулжа байха үедэ үдэр бүри шэнэ шэнэ асуудалнууд гарадаг байна. Эдэ асуудалнуудта теори болбол харюунуудые үгэхэ ёhотой. Бүхы дэлхэй дээрэ айхабтар ехэ хубилалтануд боложо байна. Олон асуудалнууд мүнөө үедэ шэнээр табигдадаг болонхой. Тиимэhээ ажабайдалhаа гэзгэдэхэгүйн тулада, шэнэ асуудалнуудые научна ёhоор шэнжэлэн зохёохын тулада марксизмые дам саашадань баяжуулхые ба хүгжөөхые бүгэдэ эринэ. В. И. Ленин марксизмын творческо удха шэнжые иигэжэ тэмдэглээ hэн: «Бидэнэр хадаа Марксын теориие бүрин түгэсөөр хүгжөөнхэй ба ойроо хүртэшэгүй hургаал гэжэ ябашье тоолоногүйбди, харин ажабайдалhаа гээгдэхэгүй гэжэ hанаал hаа бүхы шэглэлнүүдээрнь социалистнууд саашадань дэбжээжэ наукын имагтал эгээл шухала зүйлнүүд тэрэ теори соо табигданхай гэжэ бидэнэр батаар этигэнхэйбди.». (Зохёолнууд, том 4, нюур 191).

Бидэнэрэй урда, тусгаарлабал, манай экономистнуудай ба философуудай урда эгээл энэ зорилго табигданхай. Советскэ Союзда ба арадай демократиин оронуудта бэелүүлэгдэжэ байгаа социалистическэ байгуулалтын айхабтар ехэ дүй дүршэлые ниитэлэнхэй, мүнөө үеын капитализм дотор боложо байгаа процессүүдые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэнэй үндэhөөр советскэ ажахын ба партийна кадрнуудта теоретическэ туhаламжа үзүүлмөөр капитална научна зохёолнуудые бэшэхэеын парти болон экономистнууд ба философуудhаа хүлеэжэ байна. Шэнэ практикые, наукын бүхы түйлалтануудые ниитэлhэнэй үндэhөөр революционно теориие саашадань хүгжөөхэ гэжэ марксистнууд хэлсэхэдэ, энэнь марксизм-ленинизмын хэлбэришэгүй принципүүдтэ үндэhэлэн, эдэ принципүүдые шалгаха тэhэн бүхы hэдэлгэнүүдтэй эбсэшэгүй тэмсэл ябуулан, марксизм-ленинизмые саашань хүгжөөхэ ба баяжуулха тухай хэлэhэн ябадал болоно ха юм.

Манай идеологическа хүдэлмэриэхи дутуунууд нилээд горьтойшог юм. Парти болбол тэдээнтэй эбсэжэ шадахагүй. Бүхы партийна организацинуудай —дээрэhээ доро хүрэтэр—зорилгонь юуб гэхэдэ, эдэ дутуу дундануудые усадхаха, бодото ажабайдалда, практикада, коммунистическэ байгуулалтын тодорхой асуудалнуудта, материална зөөри баялигуудые ехээр үйлэдбэрилэлгэ болохо талаар предприятиин ба колхоз бүхэнэй урда табигдаhан зорилгонуудтай пропаганда ба агитациие эгээн түрүүлэн нягтаар холбохо ябадалда манай идеологическа хүдэлмэриие эрид шууд зорюулан табиха ёhотой.

Ажалшадай социалистическэ ушар ёhо мэдэрэлгые дээшэлүүлхэ тухай саг үргэлжэ hаналаа табиха, тон шухала ба хурса асуудалнуудаар элдэндэ харюунуудые үгэхэ, хүнүүдэй ухаан мэдэлдэхи капитализмын үлэгдэлнүүдтэй хэдэг тэмсэлэ hуларуулхагүй, империалистическэ буржуазин хархис идеологиие эрид шууд элишэлхэ хэрэгтэй. Бидэнэр уласхоорондын түгшүүрилые hуларуулхын түлөө, эб найрамдалай хэрэгые бэхижүүлхын түлөө тэмсэхэ зуураа, буржуазна идеологиие, империализмые, колониализмые шүүмжэлхэ ябадалаа бага болгохо ёhогүйбди. Харин тэрэ зорилгодоо хэрэглэн тиимэ шүүмжэлэлээ улам хүсэтэй болгохо, империализмын эзэрхэг түримхэй идеологи ба политикые эли тодо жэшээ баримтануудаар элишэлэн сохихо, капиталистическэ системын мүлжэлгын удха шэнжые элишэлэн харуулха, тиихэдэ эрхэбэшэ үмхирэн үгы болохо энэ системэдэ социалистическэ системые зүрюулэн табижа, тэрээнэй угаа ехэ булюу талыень, нарин нангин принципүүдыень ба үг зорилгонуудыень харуулха ёhотойбди.

Хэдэн арбаад жэлэй турша соо партиин оролдожо бии болгоhон большевистскэ дайшалхы ба эрид зорилготой шанарые идеологическа хүдэлмэридөө hөөргэнь бусаажа, тэрэ хүдэлмэриие коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлэй зорилгонуудта шэглүүлхэ хэрэгтэй.

Манай бүхы политикын, бүхы ажал-ябуулгымнай научна үндэhэ hуури болгошо, коммунистическэ байгуулалтые амжалтатайгаар бэелүүлхэ шухала хүтэлбэри болгошо марксистско-ленинскэ теориие шэнэ дүй дүршэлэй үндэhөөр дэлгэрүүлхэ ба саашадань хүгжөөхэ тухай сусаршагүй оролдого партии хойшодоошье гаргаха байнал.

***

Нүхэдүүд! Энэ съездын түүхэтэ удхашанарань айхабтар ехэ. Манай партиин, ороной ба советскэ арадай урда коммунизм байгуулгын айхабтар ехэ арга боломжонуудые хойшо хойшодонь энэ съезд нээжэ үгэhэн тулададань ухаан сэдьхэл айхабтар ехээр баясана, омогорхол түрэнэ. Ямар ехэ гайхамшагта зорилгонууд манай урда табигдааб, тэрээниие шиидхэхын тулада барагдашагүй али зэргын ехэ арга боломжонууд бии гээшэб. Советскэ хүнүүднай ямар hайн hайхан ажабайдалтай болохонь гээшэб. Социалистическэ Эхэ оромнай политическэ, экономическа ба культурна талаараа ойрын сагта али зэргын баатар хүсэтэй болохонь гээшэб. Эхэ оронтоймнай зэргэлээд бусад ахадүү социалистическэ оронууд, агуухэ социалистическэ хани барисаан урган бэхижэжэ, hалбаран мандажа байхал. **(Үни удаан альга ташалга).**

Иимэ гайхамшагта арга боломжонуудай бии болоод байхада, манай парти болбол айхабтар бата бэхи нэгэдэлтэй, үүсхэн зохёохы угаа ехэ эдэбхитэй ба дайшалхы шадабаритай байнал. Тэрээндэ советскэ арад айхабтар ехээр дүрлэдаг ба дэмжэдэг байна. Манай парти марксизм-ленинизмын сэхэн мэргэн илагдашагүй hургаалаар зэбсэгжэнхэй юм.

Эхэ ороноо дам саашадань hалбаруулан бадаруулхын түлөө, арадуудай хоорондохи эб найрамдалай түлөө, манай орон дотор коммунизмын илан мандахын түлөө тэмсэлдэ, өөрынгөө XX съездын hүүлээр партиин шэнэ, ехэ илалта түйлахань лабтай. **(Нэрьемэ, үни удаан альга ташалга).**

США-гэй правительствода Со[...] правительствын эльгээhэн н[...]

Баруун Германиhаа, мүн тэрэшэлэн Советскэ Союзтай нэгэ хилэтэй байhан зарим нэгэн гүрэнүүдэй газар дайда дээрэхи американска агаарай-сэрэгэй базануудhаа СССР-эй агаарай хилые дабуулан, элдэб бүмбэгэнүүдые американска сэрэгэй органуудай табидаг байhан тухай асуудалаар Советскэ Правительствын эльгээhэн ното февралиин 4-дэ США-гэй Правительство- да дамжуулан [...] урда тээ мэдэ[...] Февралиин 8-[...] ство США-гэй П[...] гээhэн харюугай [...] эй МИД-тэ дам[...]

Советскэ Правительствода США-г[...] Правительствын февралиин 8-да эльгээh[...]

«Америкын Холбоото Штадуудай посол Советскэ Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствые хүндэлжэ байhанаа мэдүүлхэ зуураа, өөрынгөө Правительствын заабаряар Советскэ Правительствын 1956 оной февралиин 4-нэй нотодо иимэ харюу үгэхые шухала дээрэ тоолоно.

Хэбэлэдэ мэдээсэгдэhэнэй ёhоор, сагай уларилые шэнжэлхэ талаар хэгдэhэн хүдэлмэри, мүн тэрэшэлэн номнол тарааха зорилготойгоор Советскэ Союз худар бүмбэгэнүүд табигдана гэhэн энээнэй урда тээхи советскэ баталамжануудын— энэ хоёр Советскэ Правительствын ното дотор яаха аргагүйгөөр худхагдашаhан байна. Сентябриин 28-да Советскэ Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство Москвада американска хэрэгсэлнүүдые эрхилжэ байгаа этигэмжэтэй мийн үгөөрөө хэлэжэ, зарим тэды ажаглалта хэhэн юм гэжэ энээнтэй дашарамдуулан Холбоото Штадуудай Правительство hанаандаа оруулжа байна. Тиихэдэ Советскэ Правительствын гомдол оруулhан эдэ ябуулгануудай түлөө Холбоото Штадуудай Правительство ямаршье хариуцалга даахагүй байна гэжэ манай этигэмжэтэ арсаа бэлэй. Номнол тарааха зорилготой элдэб бүмбэгэнүүдые Советскэ Союз худар табиха али иигэн хэмжээ-ябуулгануудта сэхээр гү, али ямар нэгэн ондоо аргаар хабаадалсаагүйбди гэжэ Холбоото Штадуудай Правительство баhа дахяад баталан хэлэхэ хүсэлэнтэй байна.

Сагай уларилые шэнжэлхэ талаар хэрэглэгдэдэг бүмбэгэнүүд тухай асуудал Советскэ Правительствын ното соо дайрагдаад байгаа хадань, бүгэдэндэ мэдээжэ болоhон баримтануудhаа гадна, үшөө ондоошье мэдээнүүдые Холбоото Штадуудай Правительство бүрил дуратайгаар үгэхэ гээшэ. Ехэ бүмбэгэнүүдые табижа, сагай уларилые шэнжэлхэ хүдэлмэри мүнөө үедэ Холбоото Штадуудай үүсхэл оролдолгоор хэгдэжэ байна. Тэдэ бүмбэгэнүүдынь үнэн дээрээ бишыхан «сателлидүүд» юм, айхабтар дээрэ хөөрөөд, хэдэн үдэрэй турша дотор хиидэ байдаг hэн хойноо коммерческэ авиатранспортын ниидэдэг зайhаа газаа тээнь байдаг юм.

Хэдэн тиимэ бүмбэгэнүүд дэлхэйн ондо ондоо хубинуудта табигдаhан байгаа, тэдэнэй олохониинь Холбоото Штадууд дээгүүршье ниидэhэн юм. Жэшээлхэдэ, январиин 8-да Калифорнидо табигдаhан бүмбэгэ Холбоото Штадууд дээгүүр, Атлантическа океан ба Евразиатска континент дээгүүр ниидэжэ гараад, январиин 20-до Номгон океанай баруун хубида хүрөөд ябана гэhэн тодорхой мэдээ абтаhан байна.

Эдэ хэмжээ-ябуулганууд тухай тайлбаригаа январиин 9-дэ хэблэлдэ гаргахын тула Вашингтондо тунхаглагдаhан мэдээсэл дотор үгтөө бэлэй. Тиимэ бүмбэгэнүүдэй ба хэрэгсэлнүүдэйнь дүрсэ зурагууд хабсаргагдаhан юм. Таарамжатай байхынь тула тус мэдээсэлэй буулгабари эндэ хабсаргагдана. *) Ехэнхи бүмбэгэнүүдэйнь Холбоото Штадуудай газар дайда дээгүүр ниидэhэн байгаашье hаань, Европодо, Аляскада ба Гавайска аралнуудта шэнжэлэлгын станцинуудые нэмэжэ нээхэ тухай мэдээсэлые ямар нэгэн правительстводо бурууушаагаагүй hэн.

Сагай уларилай элдэб үзэгдэлнүүдые тодорхойлхо, жэшээнь, агаарай урасхалые хэмжэхэ, үүлэнэй бөөгнөрэн суглархые байhаниие буулгажа абаха фотоаппаратура болон элдэб хэрэгсэлнүүд тэдэ бүмбэгэнүүдтэ үлгөөтэй байдаг. Научна талаараа шухала удхашанартай мэдээнүүд эдэ бүгэдын ашаар суглуулагдадаг байна. Сагай уларилые шэнжэлхэ иимэ арга гээшэ мүнөө болоход байгаа уласхоорондын Геофизическэ жэлые үнгэргэхэ программада элитэ ехэ нэмэри болохо бэзэ гэжэ найдадаг ушар бии.

Энэ хэмжээ ябуулгын бодото зо- [...]

*) Энэ хабсаргалтань сагай уларилые шэнжэлхэ талаар США дотор тогтоогдоhон гүримүүдтэ хабаатай. Советскэ Правительствын ното дотор хэлэгдэhэнэй ёhоор СССР-эй газар дайда руу агаарай бүмбэгэнүүдые табина гэhэн баримтануудтай энэнь ямаршье холбоогүй. (Ред.).

рилгонь ямар ба[...] ришье элээр га[...] түхеэрэлгэнүүдые [...] забаринууд хэд[...] рэ тоодо ородш[...] тэнхэй юм. Тэнд[...] лагдаhан барим[...] жэ байдаг засаг[...] хүсэн тула ни[...] шэ. Хэрбээ науч[...] дэхэ талыень [...] Правительство [...] hон аппарадуудые [...] шэ hаань, манай [...] гаар угтаха бэлэ[...]

Холбоото Шта[...] дээгүүр сагай ул[...] рилготойгоор хэд[...] бүмбэгэнүүд та[...] үниэхэнэй юм. [...] аюул зайсуулха [...] хангагданхай. Уш[...] данска агаарай з[...] нилээдгээр [...] нэгэн hаад тойбо[...] скэшье Правител[...] абаhан бүмбэгэн[...] зайсуулдаг тиимэ[...] хангагданхай юм.

Энэ хэмжээ-ябу[...] дуулан гаража б[...] лые зайсуулха та[...] hан арганууд ха[...] ринуудые Холбо[...] Правительство Со[...] тэдэ баярлатайга[...] Зүгөөр уридшал[...] ядаха ябадалай [...] тиигээдшье Совет[...] вын буруушаажа [...] дээжэ баримтану[...] скэ Социалисти[...] нуудай Союз дэз[...] лохо байhан бүм[...] табихагүй гэжэ Х[...] дай Правительство [...]

Февралиин 18-да[...] дын Хэрэгүүдэй М[...] хи Орлогшо А. А. [...] hаа СССР-тэ байд[...] рин Эрхэтэ Посол [...] Болентой уулзажа, [...] тельствын эльгээ[...] нотые тэрээндэ бар[...]

ФЕВРАЛИИН 15 БАРИЛГЫН МОДО, ШУЛУУ БЭЛДЭХЭ hАРА МАРТЫН 15

Модо, шулуу ехээр бэлдэнэбди

УЛЕКЧИН. **(Телефоноор абтаба).** Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ойрын жэлнүүдтэ ниитынгээ малhаа хоёр-гурба дахин ехэ hү, мяха, ноохо абаха гэжэ шиидэhэн байна. Энээнэй тулада, хамагай түрүүн, малаа типовой hайн байраар хангаха, малажалай ажал сэхэтэй хүдэлмэри үргэнөөр механизацилха хэрэгтэй. Тиимэhээ колхознигуудһай энэ жэлдэ малай хэдэ хэдэн типовой байра, малшадай hуухаа гэрнүүдые шэнээр барихаа гэжэ шиидэбэ.

Энэ үбэлдөө барилгын модо бэлдэхэлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байна. Энэ хүдэлмэридэ тариаанажалай хоёр бригадаhаа хамта 30 гаран хүн табигдаа. Модо бэлдэхэлгын түрүүшын үдэрhөө хойшо модошод, трактористнууд, шоферуудай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ.

Энэ жэлдэ 2100 кубометр модо бэлдэхэ түсэбтэй аад, мүнөө 1800 гаран кубометрыень отолжо, сэхэниинь таллуулжа, барилга хэхэ газартаа зөөжэ байнабди. hаяхан модо бэлдэхэлэй хүдэлмэриин дүн гаргагдажа, нүхэр Федоровой хүтэлбэрилдэг тариаанажалай хоёрдохи бригадынхид мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлбэ. Энэ бригадынхид мүнөө мянгаад кубометр модо отолоо. Болзорhоонь урид түсэбөө дүүргэhэнэйнь түлөө колхозой правлени бригадын модо отологшодто 1500 түхэриг шан үгөө.

Малай байра бариха модо бэлдэхэлгэдэ малшад эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Илангаяа Баруун Дэтлүүр гэжэ газарта үбэлжэжэ байhан гүүртэ, отаранүүдай малшад ехэ модо бэлдээ. Малшад Тогоошо Заятуев, Балма, Жаргал Галсановтан болон бусад хэдэн хүн хамта 100-гаад кубометр модо отолоо. Республика дотор сонсхогдоhон барилгын модо, шулуу бэлдэхэлгын hарын дүүрэтэр тэдэнэр 200 гаран кубометр модо отолжо, зөөхэ зорилготой ажаллажа байна.

Манай эндэ барилгада хэрэглэхэ шулуун элбэг. Тээд урдань шулуугаар барилга оройдоо хэрэглэдэггүй байгаа. Саашадаа республикын зарим колхозуудай дүй дүршэл хэрэглэн, малай байрануудые шулуугаар барилсадаг болохо гэжэ колхознигууднай шиидэбэ. Тиин энэ жэлдэ Зүүн Адаг гэжэ газарта 100 үнеэдэй байха нэгэ байра шулуугаар баригдахань. Мүнөө тэндэ ашаанай нэгэ автомашинатай арбаад хүн шулуу бэлдэжэ байнхай. Тэдэнэр 500 кубометр шулуу бэлдэхэ юм. Мүнөө 200-гаад кубометрыень бэлдэжэ, барилга хэхэ газарта зөөгөө.

Барилгын модо, шулуу шэрэжэ хүдэлмэридэмнай Ториин МТС ёhала туhаламжа үзүүлнэ. МТС-hээ «ДТ-54» маркын 2 трактор эльгээгдээд, отолордоhон модые механизаторнууд машинын харгыда хүрэтэр таллуулжа байдаг. Трактористнууд Ешэ Банзаракцаев, Молон Дамбаев гэгшэд оролдосотойгоор ажаллажа, бүргаг, хабшуу газарhаа отолордоhон модо hаадгүйгөөр зөөнэ.

Манай колхознигууд республика дотор барилгын материал бэлдэхэхэ hарын сонсхогдоhон тухай мэдээсэлые ехээр hайшаажа угтаад, түрэл партиингаа XX съездын болоходо байгаа энэ үдэрнүүдтэ бүри эрэ зоригтойгоор ажаллажа байна. Барилгын материал бэлдэхэхэ hарын дүүрэтэр манай колхознигууд түсэбөө хоёо үлүүлэн дүүргэжэ, адагынь 2500 кубометр модо бэлдэхэхэ гэжэ шиидэнхэй. Энэ жэлдэ үнеэдэй гурбан, хониной хоёр байра, малшадай hууха арбаад гэр болон бусад барилганuудые барихын тулада манай колхоз модо, шулуу элбэг ехээр бэлдэжэ абахань.

Б. Цыбенов.

Ториин аймаг.

Барилгын ехэ хүдэлмэри хэхэмнай

hүүлэй хоёр жэлэй турша соо манай колхоздо барилгын хүдэлмэри хэзээ хэзээнэйхиhээ эмхитэйгээр хэгдэhэн байна. Тиин 1955 ондо 100 үнеэнэй байха типовой нэгэ байра, 2000 хониной байха 4 байра, колхозой гэшүүдэй байха гэрнүүд ашаглалгада оруулагдаа. Мүн малай олохон байранууд шэнэдхэн заhабарилагдаа. Мүнөө жэлдэ малай байра, малшадай hууха гэрнүүдые, мүн үйлэдбэриин бусадшье барилгануудые бүри олоор бариха гэжэ хараалнабди. Тодорхойлон хэлэхэдэ, 1956 ондо 100 үнеэнэй нэгэ типовой байра, 200 туралай 2 байра, 4000 хонидой 7 байра, тэжээлэй 10 кухни, 1 гараж, Культурын байшан, малшадай 10 гэр, 5 бани ба бусад барилганууд ашаглалгада оруулагдаха байна. Энэ хадаа тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ гэжэ мэдэнэбди. Тэдэ тэрээниие хүсэд дүүргэхэ арга болломжо манайда бии. Барилгын хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулхын тула эгээн түрүүн модо, шулуу, цемент хүсэд бэлдэхэ хэрэгтэй. Барилгын модо шэрэхэнь манай колхоздо ехэ хүндэ хүшэр юм. Юундэб гэхэдэ, барилгын модо Таана тээжэ 40—50 километр газарhаа зөөнэ бшуугбди.

Мүнөө жэлдэ бидэнэр 4 мянга гаран кубометр модо отолжо, барилгын газарнуудта шэрэхэ, зөөхэ түсэбтэйбди. Бэлэдхэhэн модоёо үбэлэй сагта шаргаар шэрэхэ гээшэ ехэ ашаа байдаг. Тиимэhээ энэ хүдэлмэреэ саhанай хайлатар хүсэд дүүргэхэ ёhотойбди. Мүнөө барилгын модо, шулуу бэлдэхэ, зөөхэ hарын сонсхогдоод байхада, манай колхозойхид энэ хүдэлмэреэ бүри түргэнөөр, эмхитэйгээр ябуулха гэжэ шиидэбэ. Үшөө үбэлэй эхээр модо шэрэхэ ба бэлдэхэ 20 гаран хүнтэй тусхай бригада эмхидхэгдэhэн юм. hүүлэй мэдээгээр, энэ бригада мянга холо гаран кубометр модо бэлдэхэ. Мүнөө тэдээндэ нэгэ трактор, 2 автомашина үгөөбди. Бэлэдхэгдэhэн модон барилгын газарнуудта түргэнөөр зөөгдэнэ. Бригадынхид 500 гаран кубометр модо шэрээд байна.

Түрэл Коммунистическэ партиингаа XX съездые болохо байха үедэ, манай колхозойхид ажалай болон хүдэлмэриин тон ехэ дэбжэлтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Ниитынгээ малые hайн, дулаан, типовой байраар хангаха тэжэ хараалhан хэмжээ-ябуулгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын тула мүнөө бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байнабди.

Л. Гармаев, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо.

США-гэй Правительствода 1956 оной фев[...] 18-да Советскэ Правительствын эльгээhэ[...]

«СССР-эй газар дайда руу ниидэдэг американска бүмбэгэнүүдые табидаг байhан тухай асуудалаар Советскэ Правительствын февралиин 4-нэй нотодо харюу болгон, США-гэй Правительствын энэ жэлэй февралиин 8-да эльгээhэн нототой дашарамдуулан, Советскэ Правительство иигэжэ мэдүүлхые шухалада тоолоно.

Газар нютагые дээрэhээнь буулгажа абаха автоматическаар хүдэлдэг фотокамера, радиопередатчик, радиоприёмник болон бусад аппаратура үлгэгдэhэн американска агаарай бүмбэгэнүүд Советскэ Союзда олоор бариже абтаhан байна гэжэ февралиин 4-дэ эльгээhэн ното соогоо Советскэ Правительство США-гэй Правительствын анхарал хандуулhан байгаа. Тиихэ зуураа, Советскэ Союзай газар дайда руу иимэ бүмбэгэнүүдые табиха ябадал болюулха тушаа хэмжээ абахыень Советскэ Правительство США-гэй Правительствоhаа бааддан эриhэн байна.

Советскэ Союзай газар дайда руу американска бүмбэгэнүүдэй табигдаhые США-гэй Правительство харюу ното соогоо балай буруушаанагүй. Гэхэтэй хамта, агаараар бүмбэгэнүүд ниидэхэдээ агаарай аян замда аюул тохёолдуулдаггүй юм гэжэ тэндэ хэлэгдэнэ. Энэнь агаарай хилые эбдэhэн ябадалые сагааруулха ушар шалтагаан болохо үгэхэгүй байна.

Ушар иимэhээ СССР-эй газар дайда руу тиимэ бүмбэгэнүүдые табиха гээшэ Советскэ Союзай газар дайдын ойроо хүртэшэгүй байха ябадалые, мүн тэрэшэлэн уласхоорондын эрхын бүгэдэниитээр мэдэрэгдэhэн ёhо гуримууды бүдүүлигээр эбдэhэн ябадал гэжэ дахяад заажа зуураа, эдэ ашаануудые Советскэ Правительство эрид шууд буруушаана.

Энээнhээ гадна, агаарта хөөрэдэг американска бүмбэгэнүүд ниидэхэдээ агаарай транспортда нилээд ехэ аюул тохёолдуулдаг юм гэжэ, мүн тэрэшэлэн тэндэхи районуудай хүн зондошье аюултай юм гэжэ Советскэ Правительствын мэдэлдэ байhан олон тоото баримтанууд, энэ асуудалаар хэдэ хэдэн европейскэ гүрэнүүдэй хэhэн мэдүүлгэнүүд гэршэлжэ үгэнэ. 650 килограмм хүрэтэр ашаа тээhэн агаарай бүмбэгэтэй мүргэлдөө тээшэ hаа, самолёт багтүй гэмтэн унаха гэжэ хэндэшье эли ха юм. 200—300 килограмм ниитэ шэгнүүртэй балласттай хоёр хайрсаг бүдүүн томо түмэртэ үлгөөтэй байдаг. «Бүмбэгынь автоматическаар үгы болгогдоходо» тэрэ ашаань аяар дээрэhээ доошоо шууяса унахадаа гэр байра, телефонно ба электрическэ линиинүүдые, элдэб барилганuудые, хүн зониешье гэмтээжэ болохо байhаниинь мүн лэ элитэ.

Энээн дээрэhээ харахада, СССР-эй газар дайда руу табигдадаг американска бүмбэгэнүүд агаарай замда ямаршье аюул тохёолдуулдаггүй гэжэ США-гэй Правительствын мэдүүлээшэнь бүмбэгэнүүд болон тэдэнэй түхеэрэлгэнүүдые тодорхойлhон эли тодо баримтануудта зөрилдөнэ.

Дээрэ заагдаhан аппаратуратай бүмбэгэнүүд гансал сагай уларил шэнжэлхэ хэрэгтэ зорюулагдажа хэгдэhэн юм гэжэ США-гэй Правительствын эльгээhэн ното соо сааша батлан хэлэгдэнэ.

Агаарта хөөрэдэг бүмбэгэнүүдтэ үлгөөтэй байhан түхеэрэлгэнүүдые советскэ экспертнүүдэй шэнжэлэн үзэхэдэ, СССР-эй газар дайда руу иимэ бүмбэгэнүүдые табиха ябадал сагай уларилые шэнжэлхэ хэрэгтэй ямаршье холбоогүй, харин тон ондоо зорилготой юм гэжэ элирүүлэгдээ. Тиимэhээ тиитэрээ Советскэ Союзда бариже абтаhан олон тоото бүмбэгэнүүдтэй нэгэниишье сагай уларилай гол зүйлнүүдые—атмосферэ, дараса, агаарай хүйтэн халуунаие, шииг нойтые хэмжэхэ, тодорхойлхо гэхэ зэргын ямаршье аппаратурагүй байгаа ха юм.

СССР-тэ бариже абтаhан агаарай бүмбэгэнүүдэй фотокамернуудта Советскэ Союзай газар дайдые буулгажа абаhан фотоплёнконууд байба. Энэнь американска сэрэгэй органуудаар Советскэ Союзай агаарай хилые дабуулан табигдадаг тиимэ бүмбэгэнүүд Советскэ Союзай газар дайдые дээрэhээнь буулгажа абаха гэhэн лэ зорилготой юм гэжэ эли тодоор гэршэлэн харуулна. Москвада байhан дипломатическа корпусой ба гадаадын хэблэлэй түлөөлэгшэд тусхай выставкэ дээрэ табигдаhан американска агаарай бүмбэгэнүүдэй түхеэрэлгэнүүдые өөhэдөө нюдөөрөө хаража, бодото ёhоор этигэхэ арга боломжотой болоhон юм.

Советскэ засаг[...] байhан арсаашагү[...] дээрэhээ үндэhэл[...] hаа тон ондоо заа[...] Правительство эл[...] хэлэгдээд байгаа [...] бариже абтаhан аг[...] нуд ба тэдэнэй д[...] аппаратурын тусха[...] Йоркдо, Вашингто[...] дэхи гүрэнүүдэй н[...] дай зүбшөөлөө үгэ[...] шээлхэдэ Лондонд[...] хидхэе гэжэ СССР-[...] во дурдхана. Сов[...] тоото бүмбэгэнүүд[...] hан байха юм. Энэ[...] ветскэ Правительст[...] баталамжын үнэн [...] ган хаража шухала [...] hаань, тэндэхи гүр[...] тельствонуудай зүб[...] да тиимэ выставка [...] ондоошье оронууд[...] элэн байhанаа С[...] тельство мэдүүлнэ.

Энэ дурадхалые [...] тельствын зүбшөө[...] тэндэ табигдаhан т[...] зохихо тайлбари у[...] эй газар дайда [...] бүмбэгэнүүдтэ хаба[...] доошье мэдээсэл [...] выставкэнүүдтэ [...] нүүдые эльгээхээр [...] тельство бэлэн бай[...]

Мэргэжэлтэд ба [...] мэрхүү выставкэнү[...] лаа hаа, СССР-тэ [...] агаарай бүмбэгэнү[...] дүүргэжэ байдаг [...] агаарай транспорт[...] аюул тохёолдуулха [...] оо эли тодоор хэ[...] Советскэ Правител[...]

Советскэ Союзай [...] түүр ниидэжэ гар[...] агаарай бүмбэгэн[...] табюулхагүй тула [...] эе түгээ зүб[...] США-гэй Правител[...] ные Советскэ Пра[...] ралдаа абана.

Москва, 1956 оной [...]

Энэ нотые өөры[...] вода дамжуулан үг[...] тус асуудалаар ямар [...] та үгы байнаб гэж[...] лен мэдүүлбэ.

Редактор Д. Л.[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства —47-59 пропаганды и переводо[в] культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16

Н—00694. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР.